

Utgiftsområde 21

Energi

Utgiftsområde 21 – Energi

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Utgiftsområde 21 Energi.....	5
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	5
2.2	Utgiftsutveckling.....	5
2.3	Skatteutgifter	6
2.4	Mål för utgiftsområdet.....	6
2.4.1	Riksdagsbundna mål	6
2.4.2	Europeiska unionens mål.....	7
2.5	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	8
2.6	Resultatredovisning.....	9
2.6.1	En effektiv och hållbar energianvändning.....	9
2.6.2	En kostnadseffektiv svensk energiförsörjning.....	12
2.6.3	Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle	18
2.6.4	Forskning och innovation.....	20
2.7	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	22
2.8	Politikens inriktning	24
2.9	Budgetförslag.....	28
2.9.1	1:1 Statens energimyndighet	28
2.9.2	1:2 Insatser för energieffektivisering	30
2.9.3	1:3 Energiforskning.....	31
2.9.4	1:4 Energimarknadsinspektionen.....	33
2.9.5	1:5 Energiplanering	34
2.9.6	1:6 Avgifter till internationella organisationer.....	36
2.9.7	1:7 Elsäkerhetsverket	37
2.9.8	1:8 Laddinfrastruktur	38
2.9.9	1:9 Biogasstöd.....	40
2.9.10	1:10 Energiberedskap.....	41
2.9.11	1:11 Elberedskap	42
2.9.12	1:12 Energistöd.....	44
2.9.13	1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer	45
2.9.14	1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer	49
2.10	Affärsverket svenska kraftnät	53
2.10.1	Ekonomiskt resultat.....	53
2.10.2	Uppföljning av investeringsplanen	55
2.10.3	Förslag om Svenska kraftnäts verksamhet	56

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen fastställer avgiftsuttaget under 2026 för elberedskapsavgiften till högst 800 000 000 kronor (avsnitt 2.9.11).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 och 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft för förväntade investeringskostnader som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045 (avsnitt 2.9.13).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 och 2027 besluta om en riskreserv för ytterligare lån i Riksgäldskontoret vid oväntade fördyringar till företag som fått lån enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045 (avsnitt 2.9.13).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 och 2027 för anslaget 1:14 *Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer* ingå ekonomiska åtaganden enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft i form av dubbelriktade differenskontrakt som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2035–2085 (avsnitt 2.9.14).
5. Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2026–2028 som en riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (avsnitt 2.10.3).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 låta Affärsverket svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret (avsnitt 2.10.3).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 besluta om delägarlån eller borgen om högst 500 000 000 kronor till förmån för bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier (avsnitt 2.10.3).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 bevilja lån till företag som bedriver nätverksamhet enligt ellagen som uppgår till högst 700 000 000 kronor (avsnitt 2.10.3).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Affärsverket svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 20 000 000 kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 000 000 kronor (avsnitt 2.10.3).
10. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 21 Energi enligt tabell 1.1
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Statens energimyndighet	602 028
1:2 Insatser för energieffektivisering	327 000
1:3 Energiforskning	1 527 723
1:4 Energimarknadsinspektionen	234 451
1:5 Energiplanering	1 195 000
1:6 Avgifter till internationella organisationer	33 328
1:7 Elsäkerhetsverket	89 285
1:8 Laddinfrastruktur	605 000
1:9 Biogasstöd	1 035 000
1:10 Energiberedskap	398 000
1:11 Elberedskap	705 000
1:12 Energistöd	1 137 000
1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer	50 000
1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer	1 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	7 939 815

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Insatser för energieffektivisering	1 000 000	2027–2030
1:3 Energiforskning	4 100 000	2027–2031
1:5 Energiplanering	5 260 000	2027–2035
1:8 Laddinfrastruktur	2 000 000	2027–2030
1:10 Energiberedskap	1 050 000	2027–2029
1:11 Elberedskap	2 000 000	2027–2041
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	15 410 000	

2 Utgiftsområde 21 Energi

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar frågor om tillförsel och användning av energi samt elsäkerhet. Myndigheter som hör till utgiftsområdet är Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Energimarknadsinspektionen, Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät), Elsäkerhetsverket och Oljekrisnämnden.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
1:1 Statens energimyndighet	502	586	586	602	622	632
1:2 Insatser för energieffektivisering	380	415	412	327	323	323
1:3 Energiforskning	1 449	1 648	1 604	1 528	1 603	1 603
1:4 Energimarknadsinspektionen	212	234	238	234	239	244
1:5 Energiplanering	221	790	678	1 195	1 920	2 165
1:6 Avgifter till internationella organisationer	25	33	33	33	33	25
1:7 Elsäkerhetsverket	78	80	81	89	95	102
1:8 Laddinfrastruktur	119	930	521	605	850	535
1:9 Biogasstöd	701	985	869	1 035	1 085	1 085
1:10 Energiberedskap	49	198	197	398	651	776
1:11 Elberedskap	666	733	728	705	854	854
1:12 Energistöd				1 137		
1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer				50	50	150
1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer				1	1	1
Totalt för utgiftsområde 21 Energi	4 402	6 631	5 947	7 940	8 327	8 495

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2026–2028 för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	6 631	6 631	6 631
Pris- och löneomräkning ²	18	33	51
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 291	1 663	1 813
<i>varav BP26³</i>	<i>1 771</i>	<i>845</i>	<i>1 498</i>
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	7 940	8 327	8 495

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2026 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	2026
Transfereringar ¹	4 968
Verksamhetsutgifter ²	2 964
Investeringar ³	8
Summa utgiftsram	7 940

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2024 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av en skatteutgift beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2024/25:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som hänför sig till utgiftsområde 21 Energi.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	2025	2026
Fastighetsskatt på elproduktionsenheter (B25)	-1 620	-1 630
Energiskatt på eldningsolja för uppvärmningsändamål (F10)	180	170
Energiskattebefrielse för biobränslen m.m. för uppvärmning (F11)	4 700	4 760
El som inte beskattas (F12)	-	-
Koldioxidskatt på fossila drivmedel och biodrivmedel inom reduktionsplikten (F19)	3 250	2 740
Koldioxidskatt på biooljor för uppvärmningsändamål (F21)	-	-
Koldioxidskatt på eldningsolja för uppvärmningsändamål (F22)	50	60
Skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (G6)	730	u
Skattereduktion för installation av grön teknik (G8)	3 370	3 370

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-". Skatteutgifter som upphör eller har upphört anges med "u". Negativa belopp innebär att skatteutgiften är en s.k. skattesanktion.

Källa: Regeringens skrivelse 2024/25:98.

2.4 Mål för utgiftsområdet

2.4.1 Riksdagsbundna mål

Det övergripande målet för energipolitiken är att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt att underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411). Målet bygger på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU och syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

Därutöver har riksdagen beslutat om följande mål för utgiftsområdet:

- År 2030 ska Sverige ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005 (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411).
- Målet inom det med Norge gemensamma elcertifikatssystemet ökar med 18 terawattimmar (TWh) nya elcertifikat till 2030 (prop. 2016/17:179, bet. 2016/17:NU20, rskr. 2016/17:330).
- Målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion (prop. 2022/23:99, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254).
- Planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar för att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och att möjliggöra den gröna omställningen (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201).
- Det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Omotiverade hinder i elsystemet ska undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201).

Det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet var t.o.m. den 12 mars 2025 att bidra till att uppfylla uppställda energi- och klimatmål, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken och energirelaterade miljöpolitiska mål (prop. 2016/17:66, bet. 2016/17:NU9, rskr. 2016/17:164). Den 13 mars 2025 beslutade riksdagen att det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet ska vara att bidra till uppfyllandet av de energi- och klimatpolitiska målen (prop. 2024/25:72, bet. 2024/25:NU14, rskr. 2024/25:161). För att bidra till det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet samt underlätta uppföljning av forskningens nytta har riksdagen beslutat att insatserna på området ska bygga upp kunskap och kompetens, utveckla teknik, tjänster, produkter och lösningar, främja nyttiggörande av forskning och innovation samt bidra till och dra nytta av internationella samarbeten på energiområdet (prop. 2024/25:72, bet. 2024/25:NU14, rskr. 2024/25:161).

Resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2026 avser främst resultat som uppnått 2024 och görs i förhållande till de mål som då gällde för utgiftsområdet. Regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att utveckla och anpassa den årliga rapporteringen av energiindikatorer till de nya energipolitiska målen och för att kunna följa den pågående elektrifieringen i samhället (KN2024/02566).

2.4.2 Europeiska unionens mål

Sveriges energipolitik påverkas i hög utsträckning av EU:s mål och regelverk inom energiområdet. Inom det s.k. 55-procentspaketet har ett flertal av rättsakterna på energiområdet omarbetats vilket bl.a. har medfört höjningar av målen för förnybar energi och energieffektivitet till 2030. I de s.k. nationella energi- och klimatplanerna rapporterar medlemsstaterna sina indikativa nationella bidrag till de övergripande målen för förnybar energi och energieffektivisering.

Det bindande målet för förnybar energi innebär att 42,5 procent av EU:s totala energianvändning senast 2030 ska vara förnybar och att medlemsländerna gemensamt ska sträva efter att uppnå en andel om 45 procent. Varje medlemsstat ska säkerställa att transportsektorn minskar växthusgasutsläppen med minst 14,5 procent till 2030 alternativt att minst 29 procent av energianvändningen inom transportsektorn har förnybart ursprung. I samma sektor ska 5,5 procent av energianvändningen komma från avancerade biobränslen, varav minst 1 procent ska komma från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Vidare ska medlemsstaterna sträva efter att höja

andelen förnybar energi och insatsvaror i industrin till minst 1,6 procent i genomsnitt per år 2021–2030. Dessutom ska 42 procent av vätgasen som används i industrin utgöras av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung 2030 och 60 procent 2035.

Energieffektivitetsmålet är bindande på EU-nivå och uppgår till 11,7 procent minskad slutlig energianvändning 2030 jämfört med ett referensscenario som togs fram 2020. Medlemsstaterna bidrar till det bindande målet med indikativa nationella bidrag. Det finns även ett bindande nationellt energisparkrav som medlemsstaterna årligen ska uppnå vilket är att genomsnittligt spara 1,49 procent årligen 2024–2030 med en stegvis höjning år för år. Medlemsstaterna ska säkerställa att den totala energianvändningen hos aktörer som omfattas av definitionen offentliga organ minskar med minst 1,9 procent per år. Medlemsstaterna ska även årligen renovera minst 3 procent av vissa byggnader som ägs av offentliga organ alternativt uppnå motsvarande mängd energibesparingar i offentliga organs byggnader.

I syfte att öka investeringar och binda samman EU:s elsystem har Europeiska rådet 2014 kommit överens om en sammanlänkingsgrad om 15 procent till 2030. Det innebär att varje medlemsstat ska ha motsvarande överföringskapacitet för el till grannländerna i procent av landets installerade elproduktionskapacitet.

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringen har till följd av näringsutskottets iakttagelser om resultatredovisningen för utgiftsområdet (bet. 2024/25:NU3) gjort om dispositionen av redovisningen i syfte att vidareutveckla och tydliggöra sambandet mellan hur statliga anslagsmedel används och de resultat detta ger upphov till. Förändringen innebär att uppföljningen av specifika mål på energiområdet integreras i resultatredovisningen för det övergripande energipolitiska målet.

Resultatredovisningen och regeringens bedömning av måluppfyllelsen görs med utgångspunkt i de resultatindikatorer som anges nedan. Redovisningen avser främst 2024 men den officiella statistiken redovisar data från 2023 inom flera områden. För att spegla utvecklingen under 2024 redovisas därför i vissa fall andra tillgängliga data som komplement till den officiella statistiken. Indikatorerna för att följa upp det övergripande målet samt de specifika målen på energiområdet är

- energiintensitet jämfört med basåret 2005
- elpris
- energikostnadens andel av rörliga kostnader i industrin
- andel fossilfri elproduktion
- elflödesbalans
- effektbalans
- antal kunder med elavbrott som överstiger 24 timmar
- användningen av fossila bränslen i förhållande till total slutlig energianvändning
- förnybar elproduktion inom den svensk-norska elcertifikatmarknaden.

Indikatorerna för att följa upp det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet är

- samfinansiering inom energiforskningen
- antal publikationer och examina inom energiforskningen
- omsättningen i företag som fått stöd för affärsutveckling.

Indikatorerna fossilgaspris och transportsektorns energikostnader anges inte längre som centrala resultatindikatorer. Fossilgasprisernas påverkan på elpriserna kommenteras i stället i samma avsnitt som elprisernas utveckling. Transportsektorns energikostnader påverkas av åtgärder som vidtas i syfte att minska användningen av fossila drivmedel och kommenteras därför i samma avsnitt som användningen av fossila bränslen i förhållande till den totala energianvändningen.

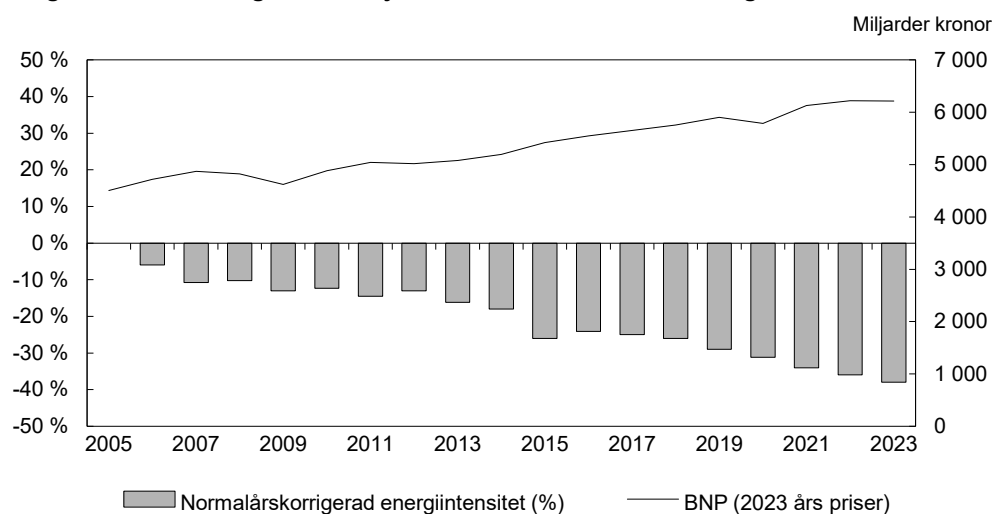
2.6 Resultatredovisning

2.6.1 En effektiv och hållbar energianvändning

Energiintensiteten har minskat med 38 procent jämfört med 2005

En effektiv energianvändning bidrar till lägre energikostnader vilket stärker företagens konkurrenskraft och minskar konsumenternas sårbarhet för höga energipriser. Målet för en effektivare energianvändning följs upp utifrån energiintensitet. Det är ett relativt mått som visar på tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP) i fasta priser. Hur energiintensiteten utvecklas beror således på utvecklingen av BNP och av mängden tillförd energi. Historiskt sett har den tillförda energin ökat i lägre takt än den ekonomiska tillväxten. Energiintensiteten har minskat med 38 procent jämfört med 2005, se diagram 2.1.

Diagram 2.1 Energiintensitet jämfört med 2005 och utvecklingen av BNP

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2025.

Den slutliga energianvändningen har minskat från 367 TWh 1990 till 353 TWh 2023, vilket är en minskning med 3 TWh jämfört med 2022. Av den slutliga energianvändningen 2023 stod industrin för ca 39 procent, inrikes transporter för ca 22 procent och bostäder och service m.m. för ca 39 procent, vilket är samma andelar som föregående år.

För att minska sårbarheten hos hushåll bl.a. till följd av höga energipriser har Boverket och länsstyrelserna fördelat ett bidrag för energieffektivisering riktat till småhus som värms med direktverkande el eller gas. Energimyndigheten har dessutom genomfört informations- och kompetenshöjande främjandeinsatser riktade till relevanta aktörer inom samhällets samtliga sektorer (anslag 1:2 *Insatser för energieffektivisering*). Det gäller särskilt inom områden såsom energieffektiv drift och energirenovering av byggnader.

Kommuner kan ansöka om medel från Energimyndigheten för att bedriva kommunal energi- och klimatrådgivning till hushåll, organisationer och mindre företag (anslag 1:5 *Energiplanering*). Rådgivningen bidrar till att öka kunskapen hos hushåll och företag om energibesparande åtgärder och energianvändningens klimatpåverkan och har under 2024 fokuserat på civil energiberedskap och riktad rådgivning till små- och medelstora företag. Ungefär hälften av alla rådgivningar under 2024 handlade om solceller, elbilsladdning, energilagring, effektbalansering och närliggande frågor.

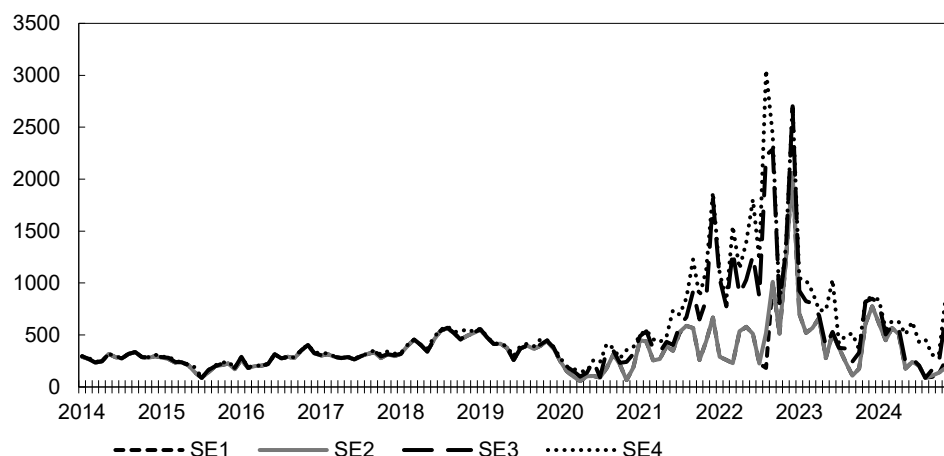
För att främja förbättrad energieffektivitet i stora företag ska företagen genomföra energikartläggningar minst vart fjärde år. Företag som har rapporterat in resultaten av sina energikartläggningar för perioden 2020–2024 har identifierat en besparingspotential om 6 TWh per år. Under samma period har företagen tagit beslut om att genomföra energibesparande åtgärder motsvarande 2 TWh per år.

Lägre elpriser men tidvis stora prisskillnader mellan elområden

Elpriserna var lägre under 2024 jämfört med 2023, se diagram 2.2. De lägre priserna beror på minskad efterfrågan på el, ökad elproduktion från förnybara källor och kärnkraft, samt lägre priser på fossilgas och kol. Elpriserna i Europa påverkas i hög grad av fossilgasprisernas utveckling, eftersom fossilgas i många länder används som bränsle vid elproduktion.

Diagram 2.2 Elpris på spotmarknaden per elområde 2014–2024

Kronor/MWh

Anm.: Elpriserna avser månadsmedelvärden.

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2025.

Under 2024 har trenden fortsatt med många timmar med negativa spotpriser på el. Elområde SE2 hade flest antal timmar (737) med negativa spotpriser under 2024, vilket är en ökning med 70 procent jämfört med 2023. De negativa spotpriserna beror på ökade inslag av förnybara kraftslag med mycket låga marginalkostnader, såsom vind- och solkraft. Negativa spotpriser inträffar främst under perioder när efterfrågan på el är låg under nätter och helger och när elproduktionen från förnybara kraftslag är hög.

Prisskillnaderna, i form av månadsmedelvärden, varierade mellan elområdena men var förhållandevis små i början av 2024. Elpriserna i de södra elområdena (SE3 och SE4) låg dock genomgående något högre jämfört med de norra elområdena (SE1 och SE2). Från maj ökade prisskillnaderna, i form av månadsmedelvärden, mellan SE4 och övriga elområden och uppgick som mest till 0,55–0,67 kr/kWh. Från september ökade

även prisskillnaderna mellan de norra elområdena och SE3 och uppgick som mest till 0,40–0,50 kr/kWh.

Det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el (Entso-e) publicerade i april 2025 resultaten av den gemensamma europeiska översynen av elområdesindelningen. Fyra av de utvärderade alternativen avser elområdesindelningen i Sverige. Enligt Entso-e visar den genomförda analysen att alla fyra alternativ har sämre samhällsekonomisk nytta än dagens elområden. Svenska kraftnät har därför rekommenderat regeringen att tills vidare behålla nuvarande elområdesindelning (KN2025/01098).

Insatser görs för förbättrad flexibilitet i elsystemet

En effektiv energianvändning kan uppnås både genom energieffektivisering och efterfrågefleksibilitet. Efterfrågefleksibilitet innebär att anpassa sin elanvändning tidsmässigt till följd av någon typ av incitament, t.ex. genom att anpassa elanvändningen baserat på tim- eller kvartspriser, tidsdifferentierade nättariffer eller genom att delta på olika marknadsplatser och få kompensation för att använda mer eller mindre el under en given tidsperiod.

För att förbättra förutsättningarna för flexibilitet i elsystemet har Energimyndigheten spridit målgruppsanpassad information om flexibilitet till förbrukare och småskaliga elproducenter. Myndigheten har även kartlagt industrins potential för flexibilitet som visar att fastighetsbolag och vissa typer av mindre företag har en stor potential för flexibilitet på kort sikt förutsatt att deras resurser kan vara styrbara, att de nås av marknadernas prissignaler och att de har kunskap att agera aktivt (KN2025/00940).

Behovet av förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden analyseras

Fram till 2022 låg prisförändringen för fjärrvärme generellt under 4 procent per år, men fjärrvärmepriserna har ökat med över 7 procent för samtliga kundgrupper mellan 2022 och 2023 och med över 15 procent mellan 2023 och 2024. Prishöjningen på fjärrvärme beror i huvudsak på kraftigt höjda inköpspriser för fasta biobränslen till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina.

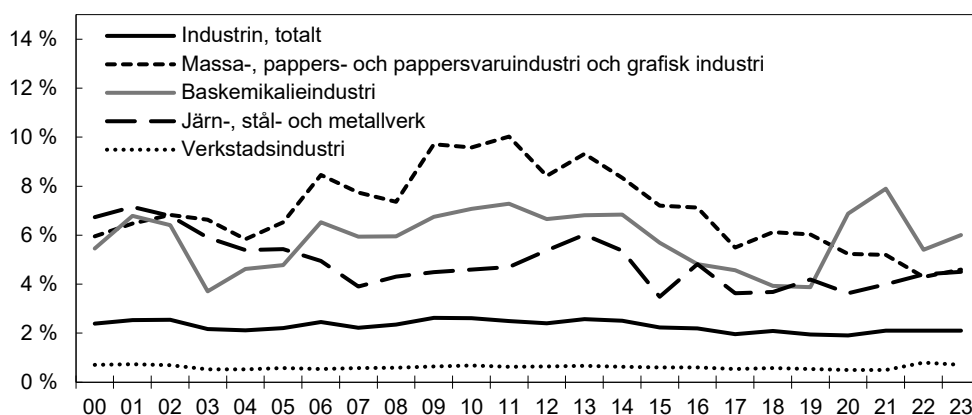
Regeringen har med anledning av de senaste årens prisökningar på fjärrvärme gett Energimarknadsinspektionen i uppdrag att analysera behovet av ett förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden (KN2024/00724). För att öka både kundernas och branschens kännedom om vilka rättigheter och skyldigheter som gäller har Energimarknadsinspektionen inom ramen för uppdragets genomförande utökat informationen om innebörden av de lagar och förordningar som gäller på fjärrvärmemarknaden.

Energikostnadens andel av rörliga kostnader har ökat i vissa branscher

Utvecklingen av industrins energikostnader som andel av de totala rörliga kostnaderna beror både på energirelaterade faktorer som energianvändning, energimix och energipriser samt på kostnader som inte är relaterade till energi, såsom lönekostnader och andra rörliga kostnadsposter. Det är också skillnader mellan industriföretag inom samma bransch. Vissa företag kan ha en större energikostnadsandel än branschgenomsnittet, exempelvis företag med elintensiva processer. För dessa företag kan energikostnaden ha en stor betydelse för konkurrenskraften. Genom att ingå långsiktiga elköpsavtal med elproducenter kan elintensiva företag dock prissäkra hela eller delar av sin elanvändning under en längre period.

Energikostnadernas andel av industrins totala rörliga kostnader minskade marginellt under 2023, se diagram 2.3. Sett till specifika branscher ökade energikostnadsandelen i massa-, pappers- och pappersvaruindustrierna och grafisk industri samt i järn-, stål- och metallverk och i baskemikalieindustrin. För verkstadsindustrin sjönk energikostnadsandelen jämfört med 2022.

Diagram 2.3 Energikostnadernas andel i industrin 2000–2023

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2025.

2.6.2 En kostnadseffektiv svensk energiförsörjning

Energiplaneringen har vidareutvecklats för att möta ett ökat elbehov

För att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra klimatomställningen behöver investeringar i elproduktion, eldistribution och elanvändning gå i takt både geografiskt och tidsmässigt.

För att stärka länsstyrelser, regioners och kommuners arbete med energiplanering har Energimyndigheten finansierat 18 energiplaneringsprojekt som bl.a. fokuserar på att ta fram regionala planeringsunderlag för att möjliggöra ny elproduktion, skapa regionala samverkansplattformar och utveckla kompetensen inom energiplanering (anslag 1:5 *Energiplanering*). Projekten sker i samverkan mellan lokala och regionala aktörer och i vissa fall i samverkan med myndigheter.

Energimyndigheten har tillsammans med länsstyrelserna i Dalarna och Värmlands län samt Naturvårdsverket och Försvarsmakten arbetat i ett pilotprojekt med regionala analyser för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Planeringsunderlagen från länen visar att det finns potential för vindkraftsetablering, men med ojämn geografisk fördelning. Resultatet av projektet visar samtidigt att det är möjligt att hantera säkerhetsskyddsklassificerad information som en del av en planeringsprocess i syfte att öka vägledningen om lämpliga etableringsområden för vindkraft.

Energimyndigheten har kartlagt Sveriges territorium och ekonomiska zon för att identifiera områden med potential för fossilfri energiproduktion och tillhörande energidistribution (KN2024/00663). Kartläggningen visar att det sammantaget finns stora möjligheter att möta ett ökat behov av fossilfri el till 2050. Landbaserad och havsbaserad vindkraft, kärnkraft, fossilfria drivmedel, vätgas, solenergi och kraftvärme är de energislag med störst potential att bygga ut.

Nätutvecklingsplaner och kortare ledtider främjar utbyggnaden av elnätet

Det är viktigt med en snabb och ändamålsenlig utbyggnad av elnätet för att möjliggöra samhällets fortsatta elektrifiering.

Energimarknadsinspektionen har utrett hur nätföretagens nätutvecklingsplaner kan användas i energiplaneringssyfte och föreslagit att uppgifterna i nätutvecklingsplanerna bör sammanställas och tillgängliggöras i en karta (KN2024/01803, anslag 1:5 *Energiplanering*). Med anledning av Energimarknadsinspektionens förslag beslutade regeringen den 10 april 2025 om ändringar i förordningen (2022:585) om elnätsverksamhet som innebär att innehållet i nätutvecklingsplanerna sammanställs och tillgängliggörs på Energimarknadsinspektionens webbplats.

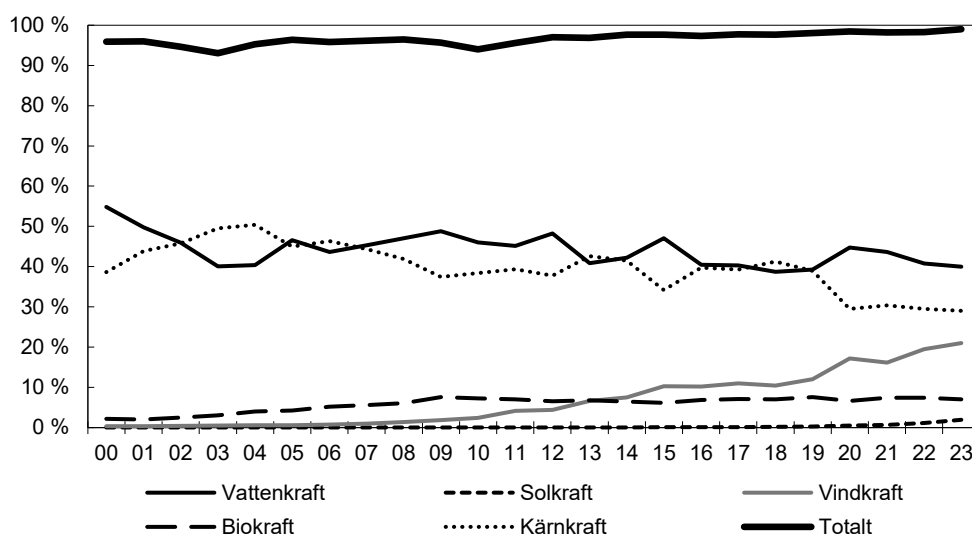
Energimarknadsinspektionen har tillsammans med länsstyrelserna och Lantmäteriet fortsatt att utveckla och genomföra metoder och arbetssätt för kortare ledtider vid prövning av nätkoncession (anslag 1:5 *Energiplanering*).

Under 2024 var Energimarknadsinspektionens genomsnittliga handläggningstid i ärenden om ny nätkoncession för linje och ändringar av befintliga nätkoncessioner 12 månader. Det är en förkortning jämfört med 2023 då den genomsnittliga handläggningstiden var 16,5 månader.

Andelen fossilfri elproduktion ökar marginellt

För att möjliggöra en ökad elektrifiering behöver den fossilfria elproduktionen öka. Andelen fossilfri elproduktion var 98,5 procent 2023, vilket är en ökning med 0,2 procent jämfört med 2022.

Diagram 2.4 Andelen fossilfri elproduktion i förhållande till total elproduktion 2000–2023

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2025.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att underlätta utbyggnaden av ny kärnkraft. Genom den nya lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft som trädde i kraft den 1 augusti 2025 finns de grundläggande förutsättningarna och formerna på plats för statligt stöd till företag för investeringar i nya kärnkraftsreaktorer. Regeringen har även genom förordningen (2025:808) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft infört bestämmelser som reglerar vilka uppgifter en ansökan om stöd för investeringar i nya kärnkraftsreaktorer ska innehålla.

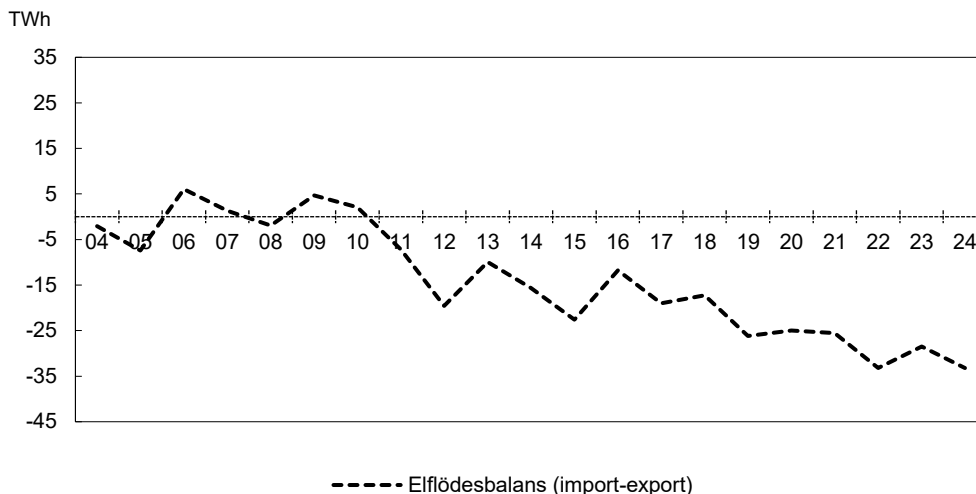
Vidare har Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) kartlagt en nationell värdekedja för kärnkraft (KN2025/01438). Kartläggningen visar bl.a. att Sverige har inhemska leverantörer och kompetens på många viktiga områden men också att vi är beroende av internationella aktörer för att möjliggöra utbyggnaden av ny kärnkraft. Vidare presenterar Business Sweden en analys av de positiva effekter på sysselsättning och BNP som åstadkoms av ett kärnkraftsprojekt i Sverige. Boverket och Strålsäkerhetsmyndigheten har kartlagt gällande regler vid uppförande av nya kärnkraftverk inom respektive myndighets ansvarsområde (KN2025/01357 och KN2025/01180). Kartläggningarna visar bl.a. att delar av myndigheternas regelverk överlappar men att de behöver tillämpas parallellt då det är olika aspekter som regleras. Myndigheterna har inte identifierat något behov av att tydliggöra gränsdragningar mellan föreskrifter. Länsstyrelserna i Hallands, Kalmar och Uppsala län har sett över behovet av utvecklade planerings- och tillståndprocesser för ny kärnkraft och gör bedömningen att ny kärnkraft ställer stora krav på länsstyrelsernas organisation vad gäller arbetsformer, resurser och kompetens (KN2025/01359).

Regeringen har också ökat Sveriges deltagande i internationellt samarbete om kärnkraft, bl.a. i samband med möten inom FN:s klimatkonvention, EU:s kärnkraftsallians, International Energy Agency och Nuclear Energy Agency samt inom det internationella atomenergiorganet IAEA. Regeringen har även initierat en rad bilaterala samarbeten om kärnkraft genom samförståndsavtal, strategiska partnerskap och dialoger om närmare samarbete med ett flertal länder.

Omprövningen av vattenkraften återupptogs den 1 juli 2025. Under pausen har regeringen beslutat om flera nya bestämmelser i syfte att säkerställa att omprövningarnas påverkan på vattenkraften blir acceptabel ur ett elsystemperspektiv. Regeringen har även gett Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att i enlighet med de nya bestämmelserna se över de s.k. HARO-värdena samt att ta fram en vägledning för hur intresset av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel ska beaktas inom ramen för vattenförvaltningsarbetet (KN2025/01118).

Elflödesbalansen visar på fortsatt hög nettoexport

I ett leveranssäkert elsystem behöver både energin och effekten räcka till, dvs. resurstillräckligheten och driftsäkerheten behöver vara god. Den s.k. elflödesbalansen visar den nationella produktionen av el jämfört med användningen. Under 2024 exporterade Sverige mer el än vad som importerades, se diagram 2.5. Den totala nettoexporten 2024 var 33,2 TWh. Det är en ökning jämfört med 2023 då nettoexporten av el uppgick till 28,5 TWh.

Diagram 2.5 Elflödesbalans 2004–2024

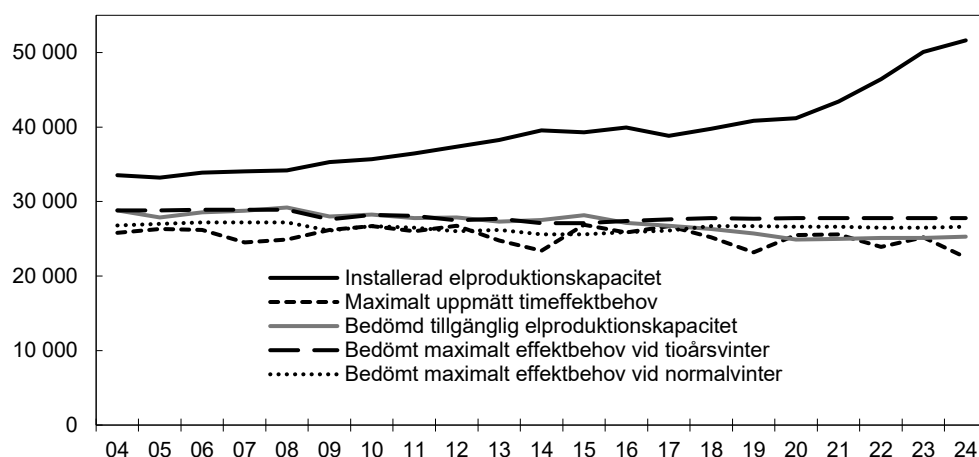
Anm.: Negativt värde anger nettoexport.

Källa: Energimyndigheten, Energiläget i siffror 2024 och Energimyndighetens preliminära årssammanställning av elstatistik för 2024.

Av Energimyndighetens preliminära statistik framgår att den totala elproduktionen 2024 uppgick till 170 TWh. Vattenkraften var fortsatt det kraftslag som under 2024 producerade mest el, totalt ca 64 TWh, en minskning med 2,1 procent jämfört med 2023. Kärnkraften bidrog till en stor andel av Sveriges totala elproduktion med ca 49 TWh, en ökning med 4,6 procent. Elproduktion från kraftvärme bidrog med 12 TWh, en minskning med 13 procent. Vindkraften producerade 41 TWh, vilket är en ökning med 19,2 procent. Under 2024 producerades mest el från vindkraften i december och minst i juli. Solkraften producerade drygt 4 TWh, en ökning på 33,8 procent. Vid slutet av 2024 fanns det ca 293 000 elnätsanslutna solcellsanläggningar i Sverige, vilket är en ökning med ca 41 000 anläggningar eller motsvarande en ökning med 18 procent jämfört med antalet anläggningar året innan.

Effektbalansen är fortsatt försvagad

Effektbalansen visar förhållandet mellan installerad effekt och effektbehovet den timme under året med högst elförbrukning, den s.k. topplasttimmen. Som framgår av diagram 2.6 har effektbalansen varit negativ de senaste åren, dvs. den bedömda tillgängliga nationella elproduktionskapaciteten har varit lägre än det bedömda maximala effektbehovet under en vinter med normala väderförhållanden, en s.k. normalvinter.

Diagram 2.6 Installerad elproduktionskapacitet och effektbehov 2004–2024

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2025.

I slutet av 2024 uppgick den totala installerade elproduktionskapaciteten till 51,6 gigawatt (GW). Det är en ökning med 1,6 GW jämfört med 2023, till följd av ett ökat tillskott av vindkraft med 5 procent och solkraft med 22 procent. Intermittent kraftproduktion, såsom vind- och solkraft, utgör den huvudsakliga delen av tillkommande elproduktion i Sverige. Även om den installerade elproduktionskapaciteten har ökat så var den bedömda tillgängliga kapaciteten vid topplasttimmen lägre än det bedömda maximala effektbehovet. Det beror på att intermittent kraftproduktion bidrar i lägre utsträckning till effekttillräckligheten i elsystemet under topplasttimmen jämfört med planerbar kraftproduktion.

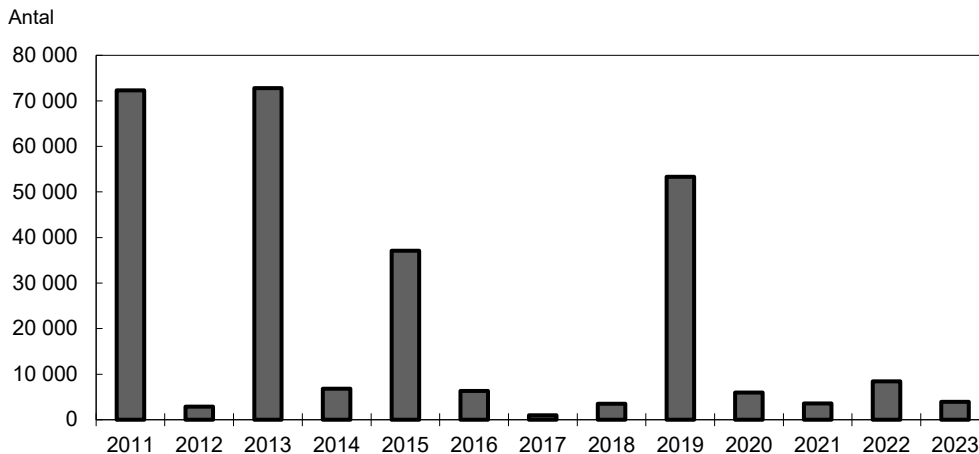
Topplasttimmen inträffade den 13 januari 2025 och den svenska elförbrukningen uppgick då till 22,5 gigawattimmar per timme (GWh/h). Under topplasttimmen nettoexporterade Sverige 2,7 GWh/h till skillnad från året innan då Sverige nettoimporterade 2,4 GWh/h. Vid topplasttimmen var elanvändningen lägre än förväntat jämfört med hur stor elanvändningen har varit vid likvärdiga temperaturer historiskt sett. Samtidigt var vindkraftsproduktionen högre än vid topplasttimmen föregående år. Effektreserven försattes i förhöjd beredskap två gånger men har inte behövt aktiveras. Under föregående vintersäsong försattes effektreserven i förhöjd beredskap elva gånger och beordrades att köras på minimieffekt fyra gånger.

Färre kunder drabbades av elavbrott längre än 24 timmar

Under 2023 drabbades 3 924 lokalnätskunder av minst ett avbrott över 24 timmar, se diagram 2.7. Motsvarande antal 2022 var 8 401 kunder.

Under 2023 hade ca 93 procent av kunderna i lokalnäten tre eller färre avbrott (92 procent 2022). Andelen kunder med fyra eller fler avbrott per år har sedan 2019 haft en nedåtgående trend. Under 2023 hade ca 6,9 procent av kunderna i lokalnäten fyra eller fler avbrott (7,9 procent 2022). Antalet kunder som hade tolv eller fler avbrott 2023 (0,3 procent av kunderna) minskade något jämfört med 2022.

Medelavbrottstiden i lokalnäten uppgick under året till ca 63 minuter, vilket motsvarar en tillgänglighet på 99,988 procent. Under 2023 hade ca 53 procent av kunderna inte något avbrott alls (55 procent 2022). Energimarknadsinspektionen uppskattar att kundernas direkta kostnader för elavbrotten var ca 1,53 miljarder kronor under 2023, vilket var ca 11,2 procent högre än 2022.

Diagram 2.7 Antal kunder med minst ett elavbrott längre än 24 timmar 2011–2023

Anm.: Vissa år präglades av stormar; 2011 (Dagmar) och 2019 (Alfrida) samt 2013 då ett flertal mindre stormar härjade i landet.

Källa: Energimarknadsinspektionen, Leveranssäkerheten i Sveriges elnät 2023 (Ei R2024:13).

På regionnätetsnivå medförde avbrott att 4 099 megawatt (MW) respektive 2 680 megawattimmar (MWh) energi inte kunde levereras under 2023. Det är ovanligt med avbrott över 12 timmar i regionnätet men när de väl inträffar kan de orsaka relativt stor mängd icke-levererad energi. Avbrott över 12 timmar stod 2023 för ca 0,3 procent av den icke-levererade energin (8,6 procent 2022). Till skillnad från avbrotten i lokalnäten finns det inte något tydligt samband mellan större väderstörningar och leveranssäkerheten i regionnäten.

Enligt Svenska kraftnät var det 131 driftstörningar i transmissionsnätet under 2024 (110 under 2023), varav 9 störningar ledde till avbrott som medförde att 99,0 MW respektive 9,3 MWh energi inte levererades. Det kan jämföras med 9 avbrott och 52,5 MW respektive 187,3 MWh som inte kunde levereras under 2023.

Vidtagna åtgärder för stärkt beredskap

Energisystemet behöver kunna leverera energi till samhället under samtliga förhållanden, dvs. ett fredstida normalläge, fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Under 2024 har Energimyndigheten påbörjat en kartläggning av behovet av drivmedel för samhällsviktig verksamhet på nationell nivå. För att säkra tillgången till drivmedel vid ett elavbrott har behovet av reservkraft hos regionala drivmedelsdepåer utretts. Energimyndigheten har fört dialog med de bolag som äger depåerna om lämpligt tekniskt vägval för förbättrad reservkraft, vilket har resulterat i en samsyn om hur reservkraftsförmågan ska utvecklas hos de regionala drivmedelsdepåerna.

På energigasområdet beslutade Energimyndigheten i juni 2024 att Sverige inte längre är i krisnivå tidig varning eftersom gasförsörjningen bedöms vara stabil. Krisnivån bestäms enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas.

Lokal kraftvärme kan bidra till att möjliggöra ödrift i elsystemet, vilket är av stor vikt för leveranssäkerheten samt beredskapen i energisystemet. Regeringen har därför gett Energimyndigheten i uppdrag att analysera förutsättningarna för och lämna förslag på åtgärder som staten kan vidta för att stärka leveranssäkerheten inom fjärrvärme- och kraftvärmesektorn (KN2024/02566).

Energimyndigheten har genom pilotprojektet Robust kommun fördelat 25 miljoner kronor till tio kommuner för att finansiera åtgärder som syftar till att trygga energiförsörjningen i kommunal samhällsviktig verksamhet (anslag 1:10 *Energiberedskap*). De flesta av åtgärderna har handlat om reservkraftslösningar. Vidare har viktiga områden och insatser för ökad kunskap och förmåga hos kommunerna i deras energiberedskapsarbete identifierats. För att stärka det civila försvaret har regeringen gett Energimyndigheten i uppdrag att analysera och föreslå lämpliga åtgärder för ransonering av el (KN2024/02566).

Transmissionsnätet för el har en avgörande betydelse för elförsörjningen för det civila försvaret. Sedan den 31 oktober 2024 utgör det befintliga transmissionsnätet för el samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland, inklusive dess stationer, områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar.

Under 2024 har Svenska kraftnät beslutat om en strategi för elberedskap som innehåller mål för arbetet inom elberedskap till 2030 inom områdena robusthet, reparationsberedskap och ödrift. Svenska kraftnät strävar efter att skapa uthållighet för minst tre månaders elförsörjning under höjd beredskap under vintertid. Vidare har Svenska kraftnät börjat identifiera personer med kompetens inom elförsörjning som kan bli aktuella för civilplikt. Det är även möjligt för frivilliga att ansöka om att deras lämplighet för civilplikt inom elförsörjning ska utredas. Svenska kraftnät har även delfinansierat forskning och utveckling via ett tjugotal projekt inom Energiforsks forskningsprogram med koppling till dammsäkerhet samt ett tjugotal projekt inom Svenskt kompetenscentrum för hållbar vattenkraft (anslag 1:11 *Elberedskap*).

Elinstallationsarbeten behöver kunna utföras även vid höjd beredskap. Regeringen har därför gett Elsäkerhetsverket i uppdrag att utreda behovet av eventuella undantag från gällande bestämmelser i detta avseende (KN2024/02561).

2.6.3 Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle

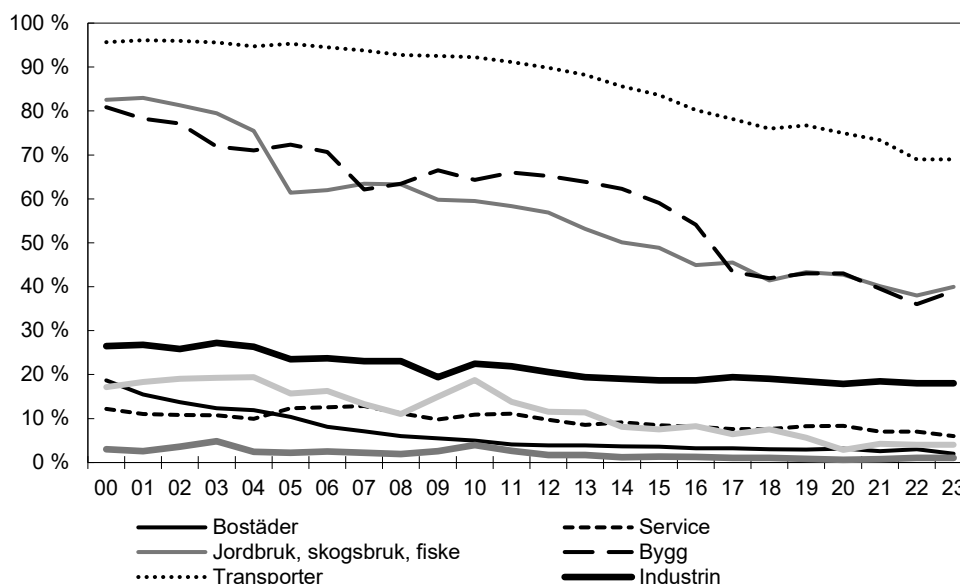
Andelen fossil energi på samma nivå som föregående år

För att nå klimatmålen och möjliggöra den gröna omställningen behöver de fossila bränslena ersättas med fossilfri energi. År 2023 stod den slutliga användningen av fossila bränslen i form av kol, koks, petroleumprodukter samt natur- och stadsgas för sammanlagt 88 TWh. Övriga fossila bränslen stod för 5 TWh av den slutliga energianvändningen. Den fossila delen av fjärrvärmeanvändningen och elanvändningen stod för 9 respektive 2 TWh, vilket är samma som föregående år. Fjärrvärmens fossila energi beror i huvudsak på avfallsbränslets plastinnehåll. Sammantaget utgjorde användningen av fossila bränslen 29 procent av den slutliga energianvändningen 2023, vilket är på samma nivå som föregående år.

Högst andel fossila bränslen finns i transportsektorn, se diagram 2.8. För att underlätta elektrifieringen av fordonsflottan stödjer Energimyndigheten utbyggnaden av ladd- och tankinfrastruktur för tunga fordon (anslag 1:8 *Laddinfrastruktur*). Under 2024 inkom ansökningar med ett sökt stödbelopp på 881 miljoner kronor, varav 299 miljoner kronor beviljades. Sammantaget bidrar befintliga laddstationer och beviljade laddstationer till en täckning av 97 procent av det transeuropeiska transportnätverket (TEN-T) inom Sverige. Därmed är Sverige nära att uppfylla de avståndsbaserade kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 av den 13 september 2023 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel (den s.k. AFIR). Energimyndigheten ansvarar även för databasen Nobil, vars uppgift är att hämta och distribuera data från svensk laddinfrastruktur för publik laddning. Antalet

laddstationer som är anslutna till databasen ökade från 33 562 till 45 863 laddpunkter mellan 2023 och 2024.

Diagram 2.8 Användningen av fossila bränslen i förhållande till slutlig energianvändning i olika sektorer 2000–2023

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2025.

Den 1 juli 2025 höjdes reduktionsplikten för bensen och diesel från 6 till 10 procent. Samtidigt ändrades reduktionsplikten så att de reduktionspliktiga kan uppfylla sina åtaganden även med utsläppsminskningar från leverans av fossilfri el från publika laddningsstationer (prop. 2024/25:131, bet. 2024/25:MJU17, rskr. 2024/25:221).

För att fortsätta stärka hushållens köpkraft och de svenska företagens konkurrenskraft sänktes skatten på bensen och diesel den 1 januari 2025 jämfört med den nivå som tidigare beslutats för 2025. Skatten på bensen och diesel sänktes därefter ytterligare den 1 juli 2025 i syfte att kompensera för en uppskattad prisökning till följd av den höjda reduktionsplikten. Vidare kommer de skattesatser som gäller för bensen och diesel fr.o.m. den 1 juli 2025 även att gälla under 2026 (prop. 2024/25:30, bet. 2024/25:FiU1, rskr. 2024/25:49).

För att stimulera utvecklingen av biogasproduktion finansierar Energimyndigheten stöd för produktion av biogas från gödsel samt uppgradering av biogas till biometan i gas- eller vätskeform (anslag 1:9 *Biogasstöd*). Antalet ansökningar under 2024 uppgick till 197 och det sökta stödbeloppet uppgick till totalt 678 miljoner kronor. Den totala produktionen uppskattas enligt ansökningarna för 2024 till 2,34 TWh.

Målet för förnybar elproduktion inom den svensk-norska elcertifikatmarknaden är uppnått

Elcertifikatssystemet är ett marknadsbaserat stödsystem som har till syfte att öka produktionen av förnybar el på ett kostnadseffektivt sätt. Den 31 december 2021 infördes ett stopp för nya anläggningar i elcertifikatssystemet (prop. 2020/21:16, bet. 2020/21:NU6, rskr. 2020/21:44). Det innebär att anläggningar som tagits i drift efter detta datum inte är berättigade till elcertifikat. De anläggningar som redan är godkända fortsätter att få tilldelning av elcertifikat i 15 år eller fram till elcertifikatssystemets avslut 2035.

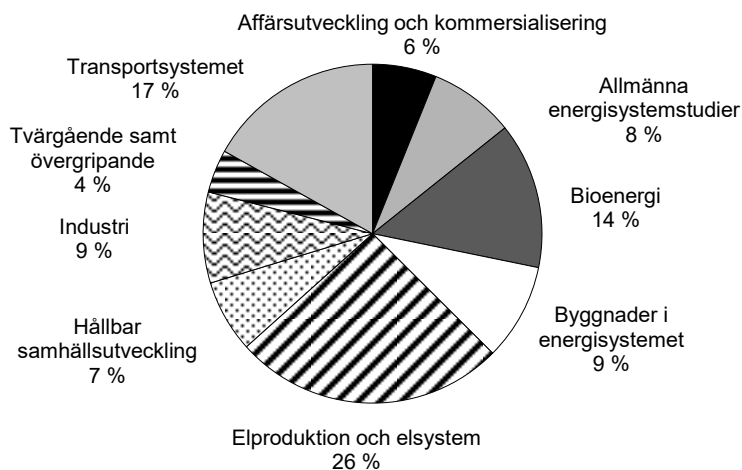
Under 2024 utfärdades elcertifikat motsvarande 31 TWh i svenska anläggningar. Det är en minskning med 2 TWh jämfört med 2023, vilket beror på stoppregeln, naturliga utfasningar efter 15 års tilldelning och att producenter har valt att lämna elcertifikatssystemet. Eftersom målet för elcertifikatssystemet uppnåddes för flera år sedan, har regeringen gett Energimyndigheten i uppdrag att analysera förutsättningarna för ett tidigare avslut av elcertifikatssystemet (KN2024/02500).

2.6.4 Forskning och innovation

Drygt 1,2 miljarder kronor fördelades till forskning och innovation

Energimyndigheten betalade 2024 ut bidrag till forskning och innovation om totalt 1 212 miljoner kronor inom nio temaområden (anslag 1:3 *Energiforskning*), se diagram 2.9.

Diagram 2.9 Fördelning i procent av utbetalda medel för forskning och innovation per temaområde 2024

Källa: Energimyndighetens årsredovisning 2024.

Av medlen gick 59 procent till universitet och högskolor och 23 procent till näringslivet. Institut och branschforskningsorganisationer fick 12 procent av medlen, offentliga organisationer fick 5 procent och övriga fick 1 procent. Fördelningen av medel ligger relativt konstant över tid. Sammanlagt var det över 900 olika projekt som fick stöd under 2024. Energimyndigheten beviljade 2024 stöd till 26 projekt som fokuserar på framtidens fossilfria elproduktion, varav 14 projekt fokuserar på frågeställningar inom kärnkraftsområdet och 12 projekt på övriga fossilfria kraftslag.

Sverige deltar i forsknings- och innovationssamarbeten inom energiområdet både inom EU och globalt. Genom spridning och nyttiggörande av kunskap och resultat stärks även det nationella arbetet. Forsknings- och innovationssamarbetet inom EU sker till stor del inom ramen för Horisont Europa och underliggande initiativ. I det underliggande initiativet Clean Energy Transition Partnerships utlysning hade Sverige flest medverkande och huvudsökande. Av de 62 projekt som beviljades stöd hade 22 projekt svenska deltagare. Energimyndigheten har under året även genomfört insatser för att öka kunskapen hos företag om möjligheten att söka stöd från EU:s innovationsfond.

Graden av samfinansiering har ökat

Graden av samfinansiering av forskning och innovation kan ses som en indikation på hur stor del av insatserna som riktas mot uppgifter som efterfrågas av näringsliv, samhälle och andra aktörer och därmed som en indikation på verksamhetens relevans. Forskningsinsatser vid universitet och högskolor beviljas vanligen stöd med full kostnadstäckning medan verksamheter som ligger närmare marknaden i högre utsträckning delfinansieras av stödmottagaren eller andra intressenter.

Energimyndighetens andel av den totala finansieringen minskade till 43 procent 2024, se tabell 2.5. Andelen samfinansiering varierar mellan projekt och de olika stödformerna.

Tabell 2.5 Samfinansieringsgrad av forskning och innovation 2015–2024

Procent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Energimyndigheten	57	53	49	42	43	45	44	45	50	43
Övriga finansiärer	43	47	51	58	57	55	56	55	50	57

Källa: Energimyndighetens årsredovisning 2024.

Antal publikationer och examina inom energiforskningen har ökat

Under 2024 publicerades 441 vetenskapliga artiklar inom projekt med statlig finansiering vilket kan jämföras med 405 artiklar 2023. Antalet doktorander och forskare som fick del av sin finansiering från anslaget 1:3 *Energiforskning* var 1 434 personer under 2024 jämfört med 1 083 personer 2023. Andelen kvinnor var 35 procent och andelen män var 65 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Antalet doktorsexamina som finansierades av Energimyndigheten under året var 34 stycken, jämfört med 33 stycken 2023. Av dessa var 30 procent kvinnor och 70 procent män, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Av de projekt som Energimyndigheten beviljat stöd till 2024 hade 33 procent en kvinna som projektledare och 67 procent en man. Detta kan jämföras med 31 procent kvinnor och 69 procent män 2023.

Ökad omsättning i företag som fått stöd för affärsutveckling

Enligt Energimyndighetens årliga uppföljning har företag som beviljats stöd för affärsutveckling och kommersialisering under perioden 2005–2018 ökat sin nettoomsättning med 4 510 miljoner kronor 2020–2023. Ökningen beror till stor del på två företags kraftigt ökade nettoomsättning under perioden. Företag som fått stöd till affärsutveckling och kommersialisering genom insatsformerna konceptutveckling och verifiering med kund 2020 och 2021 har efter två år i genomsnitt ökat sin omsättning med 92 miljoner kronor respektive 139 miljoner kronor.

Mer forskningsmedel till kärnkraft och strålsäkerhet

Energimyndigheten finansierar forskning och innovation som syftar till att främja kärnenergiproduktion i både nya och befintliga kärnkraftverk genom att öka deras effektnivå, förlänga deras drifttid och förbättra drift- och underhållsmetoder (1:3 *Energiforskning*). Energimyndigheten stödjer ett brett spektrum av forsknings- och utvecklingsprojekt för att bygga upp den spetskompetens som behövs för framtidens kärnkraft i Sverige. Under 2024 har drygt 104 miljoner kronor utbetalats till projekt inom kärnkraft och strålsäkerhet, vilket motsvarar en ökning med nästan 160 procent jämfört med föregående år. Medel har beviljats för projekt inom bl.a. fjärde generationens kärnkraft, nya kärntekniska material och innovationssystem inom kärnkraftsteknologier.

2.7 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Ytterligare insatser behövs för att effektivisera energianvändningen

Att använda resurser på ett effektivt sätt bidrar till ett hållbart samhälle och konkurrenskraftiga företag. En effektivare energianvändning minskar även behovet av import av energi och ger därigenom ökad försörjningstrygghet.

Regeringen bedömer att genomförda bidrags- och främjandeinsatser för en effektivare energianvändning (anslag 1:2 *Insatser för energieffektivisering* och anslag 1:5 *Energiplanering*) och målgruppsanpassad information om flexibilitet påverkar måluppfyllelsen positivt. Åtgärderna bedöms bl.a. minska sårbarheten hos vissa hushåll vid höga energipriser och skapa förutsättningar för konsumenter att vara aktiva och fatta välinformerade beslut. Vidtagna åtgärder bedöms dock inte vara tillräckliga för att med befintliga styrmedel uppnå det nuvarande energieffektiviseringsmålet till 2030. Regeringen anser att målet behöver anpassas till den pågående energi- och klimatomställningen. En översyn av målet pågår därför i Regeringskansliet i syfte att tydligare främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt nyttjande av energisystemet.

Lägre elpriser minskar företagens och hushållens kostnader för el, men försämrar samtidigt lönsamheten för investeringar i energibesparande åtgärder. Regeringen bedömer att stora variationer i elpriset i förlängningen kan ha negativa effekter för företagens konkurrenskraft och investeringar i elproduktionsanläggningar, eftersom det ökar osäkerheten om den framtida elprisutvecklingen. Vidare skapar prisskillnaderna som periodvis uppstår mellan elområdena konkurrensnackdelar för de företag som verkar i elområden med högre elpriser. Regeringen bedömer att det är angeläget att det kontinuerliga arbetet med att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser fortsätter, bl.a. genom att utveckla elsystemet så att elprisskillnaderna inom Sverige minskar.

Vidtagna åtgärder stärker leveranssäkerheten i elsystemet men fortsatta insatser behövs för ökad försörjningstrygghet

En god försörjningstrygghet behövs för att kunna tillgodose samhällets behov av energi och öka motståndskraften mot störningar i energiförsörjningen.

Regeringen bedömer att vidtagna åtgärder, såsom finansieringen av energiplaneringsprojekt, det myndighetsgemensamma arbetet för att korta ledtiderna vid elnätutbyggnad samt användandet av nätutvecklingsplaner i energiplaneringssyfte (anslag 1:5 *Energiplanering*), påverkar uppfyllelsen av planeringsmålet för elsystemet positivt. Vidare bedömer regeringen att åtgärderna för att stärka kommunernas arbete med energiberedskap (anslag 1:10 *Energiberedskap*) och arbetet med att skapa uthållighet i elförsörjningen under höjd beredskap (anslag 1:11 *Elberedskap*) har bidragit till att stärka försörjningstryggheten, bl.a. genom kunskapshöjande insatser och ekonomiskt stöd som möjliggör anskaffande av reservkraft och arbetet med att återinföra civilplikten. Regeringen bedömer att arbetet med energiplanering och beredskap behöver intensifieras och fortsätta utvecklas för att möta samhällets och totalförsvarets behov.

Regeringen bedömer att den försämrade effektbalansen sedan 2020 främst på grund av nedlagd kärnkraft försvårar möjligheterna att nå målet om leveranssäkerhet för elsystemet. För att vända utvecklingen har åtgärder vidtagits som skapar förutsättningar för investeringar i ny kärnkraft och ökar förmågan till flexibilitet i elsystemet. Regeringen bedömer att arbetet med att korta ledtiderna för elnätutbyggnad behöver fortsätta för att öka överföringskapaciteten i elnäten.

Sammantaget bedöms insatserna bidra till att bryta den negativa utvecklingen av måluppfyllelsen både på lång, medellång och kort sikt genom att befintliga produktionsresurser och elnät kommer att kunna nyttjas mer effektivt framöver. Regeringen bedömer dock att fortsatta insatser behövs för att ytterligare öka försörjningstryggheten.

Andelen fossilfri elproduktion ligger på en fortsatt hög nivå. Regeringen bedömer att det statliga stödet för investeringar i ny kärnkraft på sikt kommer att bidra till måluppfyllelsen genom att ett framtida ökat elbehov kan tillgodoses med fossilfri el.

Utbyggd laddinfrastruktur och stärkta förutsättningar för ny kärnkraft främjar grön omställning

En långtgående elektrifiering av industrin och transportsektorn behövs för att minska användningen av fossila bränslen och möjliggöra den gröna omställningen.

Andelen fossila bränslen i förhållande till total energianvändning ligger kvar på samma nivå som 2022. Genomförda insatser för att bygga ut laddinfrastrukturen (anslag 1:8 *Laddinfrastruktur*) och stimulera produktionen av biogas (anslag 1:9 *Biogasslöd*) bedöms påverka måluppfyllelsen positivt. Vidare bedömer regeringen att de insatser som nu görs för att lägga grunden för ny kärnkraft på sikt kommer att öka tillgången på fossilfri el och därmed få stor positiv påverkan på måluppfyllelsen.

Finansiering av forskning och innovation bidrar till att nå de energipolitiska målen

Regeringen bedömer att insatserna för forskning och innovation bidrar till att uppfylla det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet (anslag 1:3 *Energiforskning*). Graden av samfinansiering visar att insatserna inom energiforskningen över tid är fortsatt relevanta för näringsliv, samhälle och andra aktörer. Genom stöd till doktorander och forskare byggs kunskap och kompetens upp som behövs för att möjliggöra omställningen till ett hållbart energisystem och lösningar som är tillämpbara i såväl Sverige, EU som globalt. Det internationella samarbetet bidrar till att sprida kunskap och resultat och bedöms främja framtagandet och nyttiggörandet av ny teknik och innovationer. Regeringen bedömer att den ökade finansieringen av forskning inom kärnkraft och strålsäkerhet är ett viktigt bidrag till måluppfyllelsen för en fossilfri elproduktion och ett leveranssäkert elsystem.

2.8 Politikens inriktning

En trygg och konkurrenskraftig energiförsörjning – steg för steg mot ett fossilfritt Sverige

Sveriges välstånd, konkurrenskraft och säkerhet vilar på en trygg tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser. Regeringens energipolitik har en tydlig långsiktig inriktning: att steg för steg bygga ett robust, kostnadseffektivt och fossilfritt energisystem som möjliggör klimatomställningen, stärker konkurrenskraften och möter framtidens behov – i vardag, i kris och ytterst i krig.

För att säkerställa en trygg och samhällsekonomiskt effektiv energiförsörjning och energianvändning krävs samlade insatser och goda förutsättningar för investeringar i fossilfri elproduktion, förstärkningar av energiinfrastrukturen, effektivare energianvändning och ett bättre nyttjande av hela energisystemet. För att uppnå en bättre balans mellan elproduktion och elanvändning i alla delar av Sverige samt en hög och stabil överföringsförmåga behöver utvecklingen av elanvändning, elproduktion, flexibilitet och elnät gå i takt tidsmässigt och geografiskt. Det stärker robustheten i energiförsörjningen, sänker kostnaderna för hushåll och företag och minskar den fossila energianvändningen.

När produktionen av el, värme och bränslen integreras tätare ökar behovet av väl integrerade energisystem där el-, gas- och fjärrvärmesystemen samspelar. Vidare behöver utbyggnaden av elsystemet och utvecklingen av elmarknaden ta sin utgångspunkt i ett systemperspektiv och ske på ett sammanhållet och teknikneutralt sätt för att uppnå en samhällsekonomiskt effektiv och trygg elförsörjning som säkrar elsystemets leveranssäkerhet.

Samhällets elektrifiering och beroende av energi, i kombination med allvarliga hot mot Sveriges säkerhet och klimatförändringarnas effekter innebär att störningar i energiförsörjningen kan få omfattande konsekvenser för stora delar av samhället. Behovet av att stärka samhällets förmåga att hantera störningar i energiförsörjningen har därmed ökat. Sveriges energisystem behöver därför fortsätta att utvecklas för att stärka försörjningstryggheten i såväl krissituationer som i händelse av höjd beredskap och då ytterst krig.

Den långsiktiga inriktningen för energipolitiken ligger fast och genomförs nu steg för steg. För att ge myndigheterna inom energiområdet rätt förutsättningar att genomföra inriktningen har regeringen beslutat om nya instruktioner för Svenska kraftnät och Energimyndigheten samt om ändringar i Energimarknadsinspektionens instruktion (förordning (2025:782) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät, förordning (2025:784) med instruktion för Statens energimyndighet och förordning om ändring i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen).

Hushållens ekonomi och företagens konkurrenskraft stärks

Den höga inflationen har utgjort en tung ekonomisk börda för såväl hushåll som företag. Regeringen vidtar därför åtgärder för att hålla nere energikostnaderna och bidrar därmed till att stärka hushållens ekonomi och företagens konkurrenskraft.

Elektrifieringen av Sverige är viktig för att stärka konkurrenskraften och för att nå Sveriges klimatomställning, vilket fastställs i propositionen Energipolitikens långsiktiga inriktning (prop. 2023/24:105). För att möjliggöra en ökad elanvändning och minska energikostnaderna för hushåll och företag föreslås att energiskatten på el sänks med 9,875 öre/kWh (inklusive mervärdesskatt) per den 1 januari 2026, jämfört med i år (2025).

En välfungerande nätreglering är en förutsättning för att utbyggnaden av el- och gasnäten ska vara samhällsekonomiskt effektiv. Det är viktigt att kunders avgifter är skäliga samtidigt som nätföretagen har förutsättningar att genomföra omfattande investeringar i näten. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition om regelverket för framtidens el- och gasnät.

Under 2023 införde regeringen ett elstöd för att mildra effekterna av de höga elpriserna. Vissa kommuner och regioner ansågs bedriva jordbruksverksamhet och fick därför reducerat elstöd. Regeringen föreslår att ett stöd införs i syfte att kompensera för det reducerade elstödet. Regeringen anser även att det behöver finnas en beredskap för att kunna införa ett högkostnadsskydd för hushållen i händelse av en längre period med höga el- och gaspriser från november 2025 och hela 2026, och föreslår därför att medel avsätts för detta ändamål. En genomlysning av gällande EU-regelverk bör ske för att undersöka hur flaskhalsinkomsterna bäst kan användas för att motverka höga energipriser och mildra dess effekter.

Arbetet med att främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt nyttjande av energisystemet behöver öka i omfattning för att hålla nere kostnaderna för hushåll och företag samt för att bidra till ett robust energisystem med låg påverkan på hälsa, miljö och klimat. Regeringen ökar därför takten i energi-effektiviseringsarbetet genom att föreslå en förlängd och utvecklad satsning av nuvarande stöd till energieffektivisering i småhus som även innefattar informations- och kompetenshöjande insatser.

Investeringar i ny fossilfri elproduktion främjas för att tillgodose framtidens elbehov

Det behövs mer fossilfri elproduktion för att tillgodose framtidens elbehov på kort, medellång och lång sikt, inte minst för att möta behoven utifrån industrins etableringar och expansioner.

Nya kärnkraftsreaktorer behöver byggas i Sverige för att nå de klimat- och energipolitiska målen, tillgodose framtidens elbehov inklusive anslutningar för industrin, öka leveranssäkerheten i elsystemet och överföringsförmågan i transmissionsnätet, minska prisskillnaderna mellan de svenska elområdena och bidra till konkurrenskraftiga elpriser för elkunderna. Därför har regeringen inlett ett kärnkraftsprogram som innehåller flertalet initiativ och åtgärder för att möjliggöra ny kärnkraft i Sverige. Programmet syftar till att etablera de långsiktiga förutsättningar som krävs för etablering och drift av ny kärnkraft i Sverige.

Regeringen ser därtill skäl att stärka förutsättningarna för investeringar i ny kärnkraft genom finansiering och riskdelning för de allra första projekten. Sedan den 1 augusti 2025 kan företag ansöka om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. Med förslagen om statliga lån och dubbelriktade differenskontrakt kommer regeringen att kunna hantera ansökningar om stöd och teckna avtal med företag om de första projekten som får statligt stöd. Lånen ska betalas tillbaka och differenskontrakten bidrar till återbetalningen. Stödet till ny kärnkraft kommer att utformas på ett sätt som ger incitament för ett effektivt resursutnyttjande och ger en väl avvägd fördelning av risker mellan staten och företagen som får stöd. Stödet är avgränsat till att omfatta investeringar motsvarande en installerad elektrisk effekt om upp till ca 5 000 MW. De finansiella befogenheter som föreslås i denna proposition beräknas i detta första steg räcka till upp till cirka hälften av detta, och möjliggör avtalsförhandlingar som kan leda till beslut om stöd i en sådan omfattning under 2026. Förutsättningarna finns därmed på plats för att en utbyggnad av ny kärnkraft ska komma i gång.

Utöver stödet kan staten även bli delägare, på villkor som är jämförbara med övriga investerare, i projektbolag som investerar i ny kärnkraft. Regeringen avser att återkomma med förslag om förvärv av aktier i projektbolag som staten går in som delägare i. Det projekt Vattenfall AB planerar vid Ringhals kärnkraftverk är i detta sammanhang av intresse och regeringen är öppen för att staten blir delägare i projektbolaget givet att förutsättningarna är de rätta.

Regeringen arbetar för att tillståndsprocessen för kärnkraft ska bli mer ändamålsenlig och effektiv. Syftet är också att aktörer som efterfrågar ett tidigare ställningstagande från regeringen ska ha möjlighet till det. Regeringen föreslår ökade medel till berörda myndigheter för att kunna hantera nya ansökningar för kärntekniska anläggningar, se utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap avsnitt 6.4.

Genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 21 avsnitt 2.10.1, bet. 2024/25:NU3, rskr. 2024/25:106) fick regeringen ett bemyndigande att ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft. Syftet var att möjliggöra investeringar i ny kärnkraft vilka kännetecknas av höga initiala finansieringskostnader, långa byggtider och en lång drifttid för att återhämta investeringskostnaderna. Regeringen bedömer att införandet av ett mer anpassat stöd för kärnkraft innebär att det inte längre finns behov av ett sådant bemyndigande.

Det är ca 50 år sedan nya kärnkraftsreaktorer byggdes i Sverige. För att kärnkraften återigen ska kunna byggas ut behövs långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar. Regeringen föreslår därför att medel tillförs för samordningsinsatser på regional och nationell nivå.

Elmarknaden utvecklas för ökad leveranssäkerhet i elsystemet

Elmarknaden behöver utvecklas för att stärka incitamenten för aktörerna att leverera de nyttor som krävs för ett leveranssäkert och effektivt elsystem. Intermittent kraftproduktion, såsom vind- och solkraft, bidrar i lägre utsträckning till effekttillräckligheten i elsystemet under topplasttimmen jämfört med planerbar kraftproduktion. För att den intermittenta kraftproduktionen i större utsträckning ska bidra till effekttillräckligheten har regeringen gett Svenska kraftnät, Energimarknadsinspektionen och Energimyndigheten i uppdrag att uppdatera regelverk och metoder för utformning och integrering av intermittent elproduktion i elsystemet samt att ta fram incitament för bättre effektbidrag från intermittent kraftproduktion (KN2024/02495 och KN2024/02494).

Elmarknadsutredningen överlämnade i april 2025 betänkandet *Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning?* (SOU 2025:47) till regeringen. Förslagen bereds i Regeringskansliet inom ramen för regeringens pågående arbete med att skapa förutsättningar för en välfungerande elmarknad som bidrar till ett starkt och leveranssäkert elsystem.

Elsystemets sammansättning och förväntade utveckling avseende elproduktion, elanvändning och de nordiska ländernas sammanlänkning med andra länder har genomgått stora förändringar under 2020-talet. Mot bakgrund av de förändrade förutsättningar som elsystemet och elmarknaden står inför har regeringen gett Svenska kraftnät i uppdrag att analysera förutsättningarna för att ändra den nuvarande svenska elområdesindelningen (KN2025/01072).

För att bidra till goda förutsättningar för industrin och för ett starkare och mer konkurrenskraftigt Sverige har regeringen gett Svenska kraftnät i uppdrag att se över anslutningsprocessen till elsystemet och tillträde till elmarknaden (KN2025/ 01694).

För att skapa likvärdiga och långsiktigt hållbara förutsättningar för samhälle och industri att utvecklas i norra Norrbottens län på samma villkor som i andra delar av Sverige bör infrastruktur i form av ett elnät med hög överföringskapacitet och robusthet byggas i regionen. Regeringen har därför gett Svenska kraftnät i uppdrag att utvidga transmissionsnätet i norra Norrbottens län (KN2025/01074).

Insatser för förbättrad energiplanering, säkerhet och beredskap bidrar till att stärka förmågan inom det civila försvaret

Vattenkraftens förmågor är centrala för elsystemet och beredskapen inom elförsörjningen. Vattenkraftens nyttor på nationell, regional och lokal nivå behöver dock tydliggöras i energiplaneringen. I syfte att hjälpa kommuner, regioner och andra aktörer att värdera vattenkraftens bidrag inom ramen för energi- och beredskapsplaneringen har regeringen gett Energimyndigheten i uppdrag att tillsammans med Svenska kraftnät beskriva vattenkraftens nyttor och ta fram ett strategiskt stödmaterial (KN2025/01564).

Vidare föreslår regeringen att investeringsstödet för att stärka leveranssäkerheten i elsystemet, det s.k. kraftlyftet, utökas. Investeringsstödet syftar till att främja investeringar i utökad elproduktionskapacitet från exempelvis kraftvärme och värmelager, regionala anslutningsåtgärder som säkerställer tilldelning av effekt samt andra investeringar som bidrar till en mer flexibel effekt- och energianvändning hos större elanvändare så att elnäten kan nyttjas mer effektivt. Utökningen av kraftlyftet inkluderar även informations- och kompetenshöjande insatser riktade till aktörer som kan bidra till att stärka förmågan och minska sårbarheten i de regionala energisystemen.

Planerbar och reglerbar elproduktion, energilager och flexibel användning blir allt viktigare i takt med en ökande elanvändning och ett allt större inslag av variabel elproduktion. Fjärr- och kraftvärmen bidrar till en trygg energiförsörjning och den lokala och regionala elförsörjningen, dels genom att minska behovet av el för uppvärmning, dels genom att tillföra lokal och planerbar produktion av el. För att ytterligare stärka konkurrenskraften för fjärr- och kraftvärmen på kort och lång sikt har regeringen gett Energimyndigheten i uppdrag att genomföra och föreslå åtgärder för att värna och stärka fjärr- och kraftvärmen (KN2025/01566).

Vidare bör Sveriges förmåga att säkra, skydda och stärka samhällets funktioner på cybersäkerhetsområdet vidareutvecklas. Utan tillräckligt skydd av kritisk energinfrastruktur ökar risken för handhavandefel, cyberattacker eller andra antagonistiska angrepp, vilket kan få allvarliga konsekvenser för energiförsörjningen. Regeringen föreslår att Energimyndigheten tillförs ytterligare medel för arbetet med cybersäkerhet.

För att bibehålla en hög elsäkerhet när elsystemet byggs ut behöver tillsynen av elektriska anläggningar, elinstallationsföretag och elinstallatörer öka i omfattning. Vidare finns det ett ökat behov av marknadskontroll av elektriska produkter till följd av de senaste årens växande utomeuropeiska e-handel. Regeringen föreslår att Elsäkerhetsverket tillförs anslagsmedel i syfte att stärka det skadeförebyggande arbetet med elsäkerhet.

2.9 Budgetförslag

2.9.1 1:1 Statens energimyndighet

Tabell 2.6 Anslagsutveckling 1:1 Statens energimyndighet

Tusental kronor

2024	Utfall	501 936	Anslagssparande	-2 744
2025	Anslag	585 557 ¹	Utgiftsprognos	585 889
2026	Förslag	602 028		
2027	Beräknat	621 588 ²		
2028	Beräknat	631 823 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 611 472 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 609 543 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens energimyndighets (Energimyndighetens) förvaltningsutgifter samt Fjärrvärmenämnden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.7 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:1 Statens energimyndighet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	585 557	585 557	585 557
Pris- och löneomräkning ²	11 471	21 348	33 294
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	5 000	14 683	12 972
<i>varav BP26³</i>	<i>5 000</i>	<i>9 000</i>	<i>7 000</i>
– Utökade befogenheter att ingripa enligt säkerhetsskyddslagen		4 000	2 000
– Cybersäkerhet - STEM	5 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	602 028	621 588	631 823

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Statens energimyndighets förvaltningsanslag ökar med 5 000 000 kronor från och med 2026 för bl.a. nödvändigt utvecklingsarbete i enlighet med det nya EU regelverket inom cybersäkerhet för att säkerställa ett effektivt och rättssäkert arbete för en hög cybersäkerhetsnivå inom energisektorn.

För kostnader med anledning av kommande lagstiftningsförslag om utökade befogenheter att ingripa enligt säkerhetsskyddslagen (SOU 2025:42) beräknas anslaget öka med 4 000 000 kronor för 2027 och med 2 000 000 kronor för 2028.

Regeringen föreslår att 602 028 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statens energimyndighet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 621 588 000 kronor respektive 631 823 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 2.8 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens energimyndighet**

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026
Verksamheter där intäkterna inte disponeras					
Offentligrättslig verksamhet					
<i>varav avgifter enligt förordningen (2014:349) om vissa kostnads- nyttoanalyser på energiområdet</i>					
	14	12	12	0	12
<i>varav försörjningstrygghets- avgiften enligt förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet</i>					
	1 713	-2 100	3 800	5 500	-1 700
Verksamheter där intäkterna disponeras					
Offentligrättslig verksamhet					
<i>varav ansökningsavgifter enligt 12 § fjärrvärmelagen (2008:263)</i>					
	-2 384	-800	10	500	-490
<i>varav avgifter enligt förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser</i>					
	-384	-200	200	400	-200
<i>varav avgifter enligt förordningen (2011:1480) om elcertifikat</i>					
	-374	-321	3 956	4 225	-269
<i>varav avgifter enligt förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el</i>					
	7 484	-7 626	11 013	20 996	-9 983

Energimyndigheten disponerar avgifter enligt lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser och förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser.

Energimyndigheten disponerar vidare de avgifter som tas ut med stöd av 6 kap. 7 § lagen (2011:1200) om elcertifikat, förordningen (2011:1480) om elcertifikat och lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el och som ska täcka myndighetens kostnader för denna verksamhet. Myndigheten disponerar även ansökningsavgifter som tas ut enligt 12 § fjärrvärmelagen (2008:263). Ansökningsavgifterna ska bidra till finansieringen av Fjärrvärmenämndens verksamhet vid Energimyndigheten.

Tjänsteexporten omfattar dels projekt om beräkning av klimatnytta av satsningar på förnybar energi, dels projekt som drivs av FN-organet Unido om kapacitets- uppbyggnad kring ekodesign och energimärkning.

2.9.2 1:2 Insatser för energieffektivisering

Tabell 2.9 Anslagsutveckling 1:2 Insatser för energieffektivisering

Tusental kronor

2024	Utfall	380 470	Anslagssparande	37 530
2025	Anslag	415 000 ¹	Utgiftsprognos	412 108
2026	Förslag	327 000		
2027	Beräknat	323 000		
2028	Beräknat	323 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att utveckla och introducera ny energieffektiv teknik på marknaden samt stöd till energieffektiv teknik. Anslaget får även användas för utgifter för insatser för informationsspridning, utveckling och spridning av verktyg och metoder samt utredningsinsatser. Anslaget får användas för utgifter för genomförandet av EU-rättsakter samt annat internationellt samarbete inom energieffektiviseringsområdet och därtill hörande metod-, utvecklings- och utredningsarbete. Anslaget får även användas för utgifter för utveckling av styrmedel för energi- och effekteffektivisering inklusive efterfrågefleksibilitet samt för insamling av ny och utveckling av befintlig energistatistik som kan användas i syfte att minska energianvändningen. Anslaget får också användas till investeringsstöd som leder till minskad energianvändning i lokaler och hos hushåll samt de administrativa utgifter som ett investeringsstöd medför.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.10 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:2 Insatser för energieffektivisering

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	415 000	415 000	415 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-88 000	-92 000	-92 000
<i>varav BP26</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>
– <i>Energieffektivisering av småhus</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	327 000	323 000	323 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Det finns fortsatt en potential i lönsamma energieffektiviseringsåtgärder och därför bör trösklarna för att genomföra dem sänkas. En större del av potentialen skulle kunna realiseras om aktörers kunskap och kompetens om energieffektiviseringsåtgärder förbättras. Regeringen föreslår därför en förlängd och utvecklad satsning för energieffektivisering i småhus, som tar höjd för informations- och kompetenshöjande insatser. Anslaget föreslås därför att öka med 300 000 000 kronor för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med 300 000 000 kronor per år.

Regeringen föreslår att 327 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Insatser för energieffektivisering* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 323 000 000 kronor respektive 323 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:2 *Insatser för energieffektivisering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kronor 2027–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:2 *Insatser för energieffektivisering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kronor 2027–2030.

Tabell 2.11 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	16 096	38 584				
Nya ekonomiska åtaganden	23 808		1 000 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 320	-38 584		-250 000	-250 000	-500 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	38 584		1 000 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	320 000		1 000 000			

2.9.3 1:3 Energiforskning

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:3 Energiforskning

Tusental kronor

2024	Utfall	1 448 512	Anslagssparande	-32 502
2025	Anslag	1 647 723 ¹	Utgiftsprognos	1 603 965
2026	Förslag	1 527 723		
2027	Beräknat	1 602 723		
2028	Beräknat	1 602 723		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter och statsbidrag för forskning och innovation samt nyttiggörande av dessa insatser inom energiområdet. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag för att främja utvecklingen av teknik som baserar sig på fossilfria energislag och effektiv energianvändning i industriella processer i försöks- eller fullskalanläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.13 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:3 Energiforskning

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 647 723	1 647 723	1 647 723
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-120 000	-45 000	-45 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 527 723	1 602 723	1 602 723

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 527 723 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Energiforskning* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 602 723 000 kronor respektive 1 602 723 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:3 *Energiforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 100 000 000 kronor 2027–2031.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:3 *Energiforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 100 000 000 kronor 2027–2031.

Tabell 2.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Energiforskning

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029–2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 247 409	2 494 608	4 100 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 269 467	2 696 214	1 400 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-977 322	-1 090 822	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 300 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-44 946					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 494 608	4 100 000	4 100 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	3 300 000	4 100 000	4 100 000			

2.9.4 1:4 Energimarknadsinspektionen

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:4 Energimarknadsinspektionen

Tusental kronor

2024	Utfall	211 895	Anslagssparande	5 637
2025	Anslag	234 039 ¹	Utgiftsprognos	238 006
2026	Förslag	234 451		
2027	Beräknat	239 467 ²		
2028	Beräknat	244 261 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 235 434 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 235 433 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Energimarknadsinspektionens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:4 Energimarknadsinspektionen

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	234 039	234 039	234 039
Pris- och löneomräkning ²	4 412	8 497	13 352
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 000	-3 069	-3 130
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	234 451	239 467	244 261

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 234 451 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Energimarknadsinspektionen* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 239 467 000 kronor respektive 244 261 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.17 Offentligrättslig verksamhet

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026
Verksamheter där intäkterna inte disponeras					
Offentligrättslig verksamhet					
<i>varav avgifter enligt förordningen (2008:1330) om naturgasavgift</i>					
	2 435	-750	4 250	5 000	-750
Verksamheter där intäkterna disponeras					
Offentligrättslig verksamhet	0	0	11 300	11 300	0
<i>varav intäkter från registerhållningsavgift</i>	-	-	800	-	-
<i>varav intäkter från marknadsövervakningsavgift</i>	-	-	10 500	-	-

Energimarknadsinspektionen disponerar avgifter som tas ut i enlighet med förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistenergimarknaden. Energimarknadsinspektionen tar dels ut en avgift för registerhållning, dels en avgift för tillsyn och marknadsövervakning.

2.9.5 1:5 Energiplanering

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:5 Energiplanering

Tusental kronor

2024	Utfall	221 176	Anslagssparande	43 824
2025	Anslag	790 000 ¹	Utgiftsprognos	678 246
2026	Förslag	1 195 000		
2027	Beräknat	1 920 000		
2028	Beräknat	2 165 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för arbetet med energiplanering, grön omställning, stimulera till utbyggnaden av vindkraft, investeringar som bidrar till planerings- och leveranssäkerhetsmål för elsystemet och därmed ökar försörjningstryggheten på nationell, regional och lokal nivå. Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner för att stärka kommunernas förmåga att bidra till ökad försörjningstrygghet på lokal nivå, stimulera till utbyggnad av vindkraft, kommunal energi- och klimatrådgivning samt för myndigheternas administrativa utgifter kopplade till stöden. Anslaget får även användas för ekonomiska bidrag till investeringar som stärker den leveranssäkerheten eller ökar anslutningskapaciteten i elsystemet regionalt eller lokalt. Anslaget får även användas till myndigheters kostnader för särskilda insatser, uppgifter eller andra myndighetsgemensamma utvecklingsarbeten som syftar till kortare ledtider för tillståndsprövning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.19 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:5 Energiplanering

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	790 000	790 000	790 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	405 000	1 130 000	1 375 000
<i>varav BP26</i>	<i>270 000</i>	<i>775 000</i>	<i>1 020 000</i>
– <i>Nya medel till Kraftlyftet</i>	<i>250 000</i>	<i>750 000</i>	<i>1 000 000</i>
– <i>Samordningsinsatser för ny kärnkraft</i>	<i>20 000</i>	<i>25 000</i>	<i>20 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 195 000	1 920 000	2 165 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

På kort sikt bedöms en kraftig utbyggnad av elsystemet behövas för att nå klimatmålen och möjliggöra den gröna omställningen. Det behövs mer investeringar i utökad elproduktionskapacitet från exempelvis kraftvärme och värmelager, regionala anslutningsåtgärder som säkerställer tilldelning av effekt samt andra investeringar som bidrar till en mer flexibel effekt- och energianvändning hos större elanvändare så att elnäten kan nyttjas mer effektivt och ytterligare kapacitet kan tilldelas. Regeringen föreslår därför att det befintliga ekonomiska stödet ökar för att främja investeringar i elsystemet som inte kan bära sig utan statligt stöd, men som höjer förmågorna för planerbarhet och därmed stärkt leveranssäkerhet i samtliga systemdriftstillstånd. I förslaget ingår även informations- och kompetenshöjande insatser riktade till aktörer som kan bidra till att stärka förmågan och minska sårbarheten i de regionala energisystemen. Anslaget bör därför öka med 250 000 000 kronor 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget att öka med 750 000 000 kronor respektive 1 000 000 000 kronor.

För att effektivt möjliggöra ny kärnkraft behövs goda planeringsförutsättningar samt samordning med annan samhällsviktig infrastruktur och mellan relevanta myndigheter, regioner och länsstyrelser. Det behövs såväl nationell som regional samordning för att verkställa ny kärnkraft. Arbetsformer, resurser och kompetens behöver därför utvecklas. Anslaget föreslås öka med 20 000 000 kronor 2026 för planerings- och utredningsarbete för ny kärnkraft. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med 25 000 000 kronor respektive 20 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 1 195 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Energiplanering* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 920 000 000 kronor respektive 2 165 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:5 *Energiplanering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 260 000 000 kronor 2027–2035.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering av tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:5 *Energiplanering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 260 000 000 kronor 2027–2035.

Tabell 2.20 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Energiplanering

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2035
Ekonomiska åtaganden vid årets början	586	80 743	314 217			
Nya ekonomiska åtaganden	80 743	280 000	5 120 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-586	-46 526	-174 217	-780 000	-1 280 000	-3 200 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	80 743	314 217	5 260 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	450 000	1 200 000	5 260 000			

2.9.6 1:6 Avgifter till internationella organisationer

Tabell 2.21 Anslagsutveckling 1:6 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

2024	Utfall	25 182	Anslagssparande	85
2025	Anslag	33 328 ¹	Utgiftsprognos	33 095
2026	Förslag	33 328		
2027	Beräknat	33 328		
2028	Beräknat	25 328		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter till internationella organisationer samt utgifter för internationellt samarbete inom energiområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.22 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:6 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	33 328	33 328	33 328
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-8 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	33 328	33 328	25 328

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 33 328 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Argifter till internationella organisationer* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 33 328 000 kronor respektive 25 328 000 kronor.

2.9.7 1:7 Elsäkerhetsverket

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:7 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

2024	Utfall	77 620	Anslagssparande	1 287
2025	Anslag	79 650 ¹	Utgiftsprognos	81 329
2026	Förslag	89 285		
2027	Beräknat	95 491 ²		
2028	Beräknat	102 296 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 94 070 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 98 904 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Elsäkerhetsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:7 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	79 650	79 650	79 650
Pris- och löneomräkning ²	1 635	2 863	4 423
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	8 000	12 978	18 223
<i>varav BP26³</i>	<i>8 000</i>	<i>15 000</i>	<i>20 000</i>
– <i>Civilt försvar: Elsäkerhetsverket</i>	<i>8 000</i>	<i>15 000</i>	<i>20 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	89 285	95 491	102 296

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Elsäkerhetsverkets förvaltningsanslag ökar med 8 000 000 kronor 2026 för att möta ett förändrat omvärldsläge och samhällets behov av säker el. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med 15 000 000 kronor respektive 20 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 89 285 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Elsäkerhetsverket* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 95 491 000 kronor respektive 102 296 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.25 Offentligrättslig verksamhet

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026
Verksamheter där intäkterna inte disponeras					
Offentligrättslig verksamhet					
<i>varav</i>					
<i>ansökningsavgifter</i>					
<i>auktorisering</i>					
<i>elinstallatörer</i>	0	1 945	-	-	1 950
<i>varav</i>					
<i>nätövervakningsavgift</i>	0	33 329	-	-	33 662
<i>varav</i>					
<i>elsäkerhetsavgift</i>	-4 471	-8 722	72 937	90 092	-17 526

Elsäkerhetsverkets verksamhet finansieras i huvudsak med elsäkerhetsavgiften. Förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift innehåller bestämmelser om avgifter för att finansiera statliga åtgärder och verksamheter enligt elberedskapslagen (1997:288), verksamhet vid nätmyndigheten samt verksamhet vid Elsäkerhetsverket enligt elsäkerhetslagen (2016:732) och lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet. Budget för elberedskapsavgiften redovisas under anslag 1:11 *Elberedskap* under utgiftsområde 21.

Av förordningen (1997:294) om elberedskap och elförordningen (2013:208) framgår att Affärsverket svenska kraftnät är elberedskapsmyndighet och Energimarknadsinspektionen är nätmyndighet. Nätövervakningsavgiften och elsäkerhetsavgiften redovisas som intäkter till inkomstitel, eftersom det är Elsäkerhetsverket som administrerar dem. Elsäkerhetsverket tar även ut en avgift för auktorisation som elinstallatör samt ersättning för vissa kostnader i samband med Elsäkerhetsverkets marknadskontroll. Även dessa redovisas som intäkter till inkomstitel.

2.9.8 1:8 Laddinfrastruktur

Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:8 Laddinfrastruktur

Tusental kronor

2024	Utfall	119 363	Anslagssparande	875 637
2025	Anslag	930 000 ¹	Utgiftsprognos	521 342
2026	Förslag	605 000		
2027	Beräknat	850 000		
2028	Beräknat	535 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till stöd för ladd- och tankstationer för el och vätgas samt till utgifter för berörda myndigheters arbete kopplat till stöden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.27 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:8 Laddinfrastruktur

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	930 000	930 000	930 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-325 000	-80 000	-395 000
<i>varav BP26</i>		-305 000	
<i>– Justering av stödet för laddinfrastruktur</i>		-305 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	605 000	850 000	535 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Stödet för laddinfrastruktur har justerats för 2027 genom att anslaget minskas med 305 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 605 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Laddinfrastruktur* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 850 000 000 kronor respektive 535 000 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:8 *Laddinfrastruktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor 2027–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering av tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:8 *Laddinfrastruktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor 2027–2030.

Tabell 2.28 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Laddinfrastruktur

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	580 124	557 039	2 000 000			
Nya ekonomiska åtaganden	294 153	1 905 648	595 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-275 238	-462 687	-595 000	-750 000	-500 000	-750 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-42 000					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	557 039	2 000 000	2 000 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	2 000 000	2 000 000	2 000 000			

2.9.9 1:9 Biogasstöd

Tabell 2.29 Anslagsutveckling 1:9 Biogasstöd

Tusental kronor

2024	Utfall	700 866	Anslagssparande	232 134
2025	Anslag	985 000 ¹	Utgiftsprognos	868 902
2026	Förslag	1 035 000		
2027	Beräknat	1 085 000		
2028	Beräknat	1 085 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att stimulera utvecklingen av biogasproduktion. Anslaget får även användas för de administrativa utgifter som detta medför.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.30 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:9 Biogasstöd

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	985 000	985 000	985 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	50 000	100 000	100 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 035 000	1 085 000	1 085 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 035 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Biogasstöd* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 085 000 000 kronor respektive 1 085 000 000 kronor.

2.9.10 1:10 Energiberedskap

Tabell 2.31 Anslagsutveckling 1:10 Energiberedskap

Tusental kronor

2024	Utfall	49 074	Anslagssparande	4 926
2025	Anslag	198 000 ¹	Utgiftsprognos	196 620
2026	Förslag	398 000		
2027	Beräknat	651 000		
2028	Beräknat	776 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för Energimyndighetens utgifter för energiberedskapsåtgärder, och civilt försvar inom energisektorn. Anslaget får också användas för ersättning för solidaritetsgas som begärs enligt artikel 13 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010. Anslaget får användas för myndighetens förvaltningskostnader inom dessa områden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.32 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:10 Energiberedskap

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	198 000	198 000	198 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	200 000	453 000	578 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	398 000	651 000	776 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 398 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Energiberedskap* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 651 000 000 kronor respektive 776 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:10 *Energiberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 050 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering av tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:10 *Energiberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 050 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 2.33 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Energiberedskap

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början						
Nya ekonomiska åtaganden			1 050 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden				-200 000	-500 000	-350 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut			1 050 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	100 000	1 050 000	1 050 000			

2.9.11 1.11 Elberedskap

Tabell 2.34 Anslagsutveckling 1:11 Elberedskap

Tusental kronor

2024	Utfall	665 737	Anslagssparande	70 016
2025	Anslag	733 000 ¹	Utgiftsprognos	727 892
2026	Förslag	705 000		
2027	Beräknat	854 000		
2028	Beräknat	854 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition. 1 038 725 kronor avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2026 (civilplikt).

Ändamål

Anslaget får användas för Affärsverket svenska kraftnäts utgifter för elberedskapsåtgärder, dammsäkerhet, tillsynsuppdrag enligt säkerhetsskyddslagen inom områdena elförsörjning och dammanläggningar, med undantag för kärnteknisk verksamhet, samt myndighetens arbete med totalförsvaret och som beredskapsmyndighet. Anslaget får användas för myndighetens förvaltningskostnader inom dessa områden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.35 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:11 Elberedskap

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	733 000	733 000	733 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-28 000	121 000	121 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	705 000	854 000	854 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 705 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Elberedskap* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 854 000 000 kronor respektive 854 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:11 *Elberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor 2027–2041.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering av tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:11 *Elberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor 2027–2041.

Tabell 2.36 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Elberedskap

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2041
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 862 139	1 634 178	1 700 000			
Nya ekonomiska åtaganden	286 803	388 045	700 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-512 764	-322 223	-400 000	-400 000	-400 000	-1 200 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-2 000					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 634 178	1 700 000	2 000 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	2 000 000	2 000 000	2 000 000			

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.37 Offentligrättslig verksamhet

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026
Verksamheter där intäkterna inte disponeras					
Offentligrättslig verksamhet					
<i>varav elberedskapsavgift</i>	-344 254	-64 793	567 324	600 000	-32 676

Av förordningen (1997:294) om elberedskap framgår att Affärsverket svenska kraftnät är elberedskapsmyndighet. Förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift innehåller bestämmelser om avgifter för att finansiera statliga åtgärder och verksamhet enligt elberedskapslagen (1997:288). Budget för nätövervakningsavgiften och elsäkerhetsavgiften redovisas under anslag 1:7 *Elsäkerhetsverket* under utgiftsområde 21.

Elberedskapsavgift

Regeringens förslag

Avgiftsuttaget under 2026 för elberedskapsavgiften, som tas ut i enlighet med elberedskapslagen för att finansiera beredskapsåtgärder som beslutas med stöd av lagen, fastställs till högst 800 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

För åtgärder som genomförs enligt elberedskapslagen (1997:288) betalar den som innehar nätkoncession enligt ellagen (1997:857) en avgift. Åtgärderna, som finansieras från den del av anslaget 1:11 *Elberedskap* som disponeras av Affärsverket svenska kraftnät, uppgår till motsvarande belopp som avgiftsuttaget över tid. Åtgärderna syftar till att tillgodose elförsörjningen vid höjd beredskap och till att förebygga, motstå och hantera störningar i elförsörjningen som kan medföra svåra påfrestningar på samhället.

2.9.12 1:12 Energistöd

Tabell 2.38 Anslagsutveckling 1:12 Energistöd

Tusental kronor

2024	Utfall	Anslagssparande
2025	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2026	Förslag	1 137 000
2027	Beräknat	0
2028	Beräknat	0

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för elstöd till kommuner. Anslaget får även användas för högkostnadsskydd till hushåll vid höga el- och gaspriser samt myndigheternas administration för utbetalning av sådant stöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.39 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:12 Energistöd

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 137 000		
varav BP26	1 137 000		
– Elstöd till kommuner	137 000		
– Högkostnadsskydd för hushåll - el- och gasstöd	1 000 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 137 000	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Vid utbetalningarna av elstöd till företag under 2023 fick ett antal kommuner och regioner inte fullt elstöd eftersom de ansågs bedriva jordbruksverksamhet.

Syftet med elstödet var att alla kommuner och regioner skulle få fullt elstöd utan någon reducering. Det är dock inte möjligt att betala ut något nytt elstöd genom förordningen (2023:233) om elstöd till företag eftersom stödet finansierades genom ett tillfälligt EU-undantag som gjorde möjligt att använda flaskhalsintäkter för elstöd. Denna möjlighet upphörde att gälla den 1 januari 2024. Ett nytt ekonomiskt stöd behöver därför finansieras genom statens budget. Till anslaget tillförs 137 000 000 kronor 2026 i syfte att ersätta kommuner som inte fick fullt elstöd 2023 för att de klassades som jordbruksfastigheter.

Regeringen avser att införa ett högkostnadsskydd om månadsmedelvärdet för spotpriset på el överstiger 1,5 kronor per kilowattimme inom ett elprisområde i Sverige. Motsvarande utformning av stöd ska även ges till hushåll uppvärmda med gas. Till anslaget tillförs därför 1 000 000 000 kronor 2026 som ska användas vid behov av ett energistöd till hushåll. Om stödet blir aktuellt kan ytterligare medel behöva tillföras.

Regeringen föreslår att 1 137 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Energistöd* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 0 kronor.

2.9.13 1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer

Tabell 2.40 Anslagsutveckling 1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer

Tusental kronor

2024	Utfall	Anslagssparande
2025	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2026	Förslag	50 000
2027	Beräknat	50 000
2028	Beräknat	150 000

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för subvention av statens förväntade kostnader för lån till företag enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.41 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	50 000	50 000	150 000
varav BP26	50 000	50 000	150 000
– Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer	50 000	50 000	150 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	50 000	50 000	150 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Enligt 2 § lagen om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft får stöd lämnas i form av statliga lån. I syfte att sänka kapitalkostnaden, särskilt under investeringsfasen, kan kostnaderna för de statliga lånen subventioneras jämfört med statens förväntade kostnader (prop. 2024/25:150 s. 21–27). De samlade villkoren för bl.a. ränta och differenskontraktens lösenpris sätts så att projektbolagets ägare bedöms få en avkastning på sitt kapital som är i proportion till den finansiella risk de möter i sin investering. Lånen är tillfälliga och väntas betalas tillbaka successivt efter det att reaktorerna tagits i drift. Differenskontrakten bidrar till att stärka låntagarens förmåga att betala tillbaka lånen. När låntagaren inte betalar en ränta som motsvarar statens förväntade kostnad för ett lån är regeringen enligt 6 kap. 4 § budgetlagen (2011:203) skyldig att lämna förslag om hur mellanskillnaden ska finansieras. Medel motsvarande beräknade kostnader för förväntade förluster ska föras till ett konto i Riksgäldskontoret, en s.k. kreditreserv, som i förekommande fall ska användas för finansiering av konstaterade förluster, i enlighet med 6 kap. 5 § budgetlagen.

Staten förväntas ingå låneavtal under 2026 eller senast 2027 för de första investeringarna i ny kärnkraft som får stöd. Ett nytt anslag bör därför föras upp på statens budget för finansiering av subventioner av statens förväntade kostnader för utlåningen. Anslagsnivån är beräknad med ett antagande om att förväntade förluster uppgår till ca 5 procent av det årligen utlånade beloppet, vilket beräknas utgöra subventionskostnaden. Det beräknade årliga utlåningsbeloppet redovisas nedan.

Statliga lån får bara lämnas till s.k. projektbolag, dvs. företag vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande har till ändamål att uppföra, inneha och driva de kärnkraftsreaktorer som ansökan om stöd avser, se 7 § lagen om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. Det innebär att företaget inte har några intäkter innan den första reaktorn tas i drift. För att minska kassaflödespåverkan för ägarna till projektbolaget bör räntan inte betalas under investeringsfasen utan i stället ackumuleras och läggas till lånebeloppet (prop. 2024/25:150 s. 23). Samtliga kostnader för utlåningen finansieras av staten under investeringsfasen. Att räntekostnader under investeringsfasen ackumuleras som upplupen ränta utgör inte en subvention och ska därför inte belasta anslaget. I vilken grad utlåningen påverkar statens upplåningskostnader och anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* inom utgiftsområde 26 Statsskulsräntor m.m. beror på en rad olika faktorer, bl.a. statens samtliga inkomster och utgifter samt statsskuld-förvaltningen, där det inte är möjligt att särskilja och redovisa en enskild åtgärd.

Regeringen föreslår att 50 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 50 000 000 kronor respektive 150 000 000 kronor.

Låneram för ny kärnkraft

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft för förväntade investeringskostnader som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 3 § lagen om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft får statliga lån lämnas för uppförande och provdrift av nya kärnkraftsreaktorer samt för projektering och andra förberedande åtgärder inför uppförandet. Enligt 5 § samma lag ska stöd förenas med villkor som regleras genom avtal mellan staten och det företag som får stöd. En förutsättning för att kunna ingå avtal är att stödet har godkänts av Europeiska kommissionen enligt EU:s statsstödsregler. Regeringen bedömer att avtal om stöd för de första investeringsprojekten kan ingås under 2026 eller senast 2027 beroende bl.a. på när en ansökan lämnas in och tiden för statsstödsprövningen.

Regeringen har bedömt att stödet för investeringar i nya kärnkraftsreaktorer bör omfatta investeringar motsvarande en installerad elektrisk effekt om upp till ca 5 000 MW (prop. 2024/25:150 s. 50). Regeringen bedömer att ansökningar motsvarande ungefär hälften av stödets omfattning bör kunna hanteras under 2026.

En låneram för förväntade investeringskostnader föreslås som bedöms kunna räcka till investeringar omfattande ungefär hälften av stödet. Hur omfattande investeringar ramen täcker avgörs av såväl förväntade investeringskostnader per MW i olika projekt som hur stor andel av kostnaderna som ska finansieras av lån. Lån till investeringar i ny kärnkraft omfattande ungefär hälften av stödets omfattning beräknas kunna uppgå till ca 220 miljarder kronor i 2026 års prisnivå. Eftersom beloppet avser lån till den förväntade investeringskostnaden, inkluderar det en budgeteringsmarginal för att hantera kostnadsrisker som normalt förekommer vid stora investeringar. Utlåningen antas påbörjas 2026 och upphör när reaktorerna tas i rutinmässig drift. Lånen kan fördelas till ett eller flera projektbolag. Utlåningen beräknas årligen uppgå till ca 1–3 miljarder kronor 2026–2028, se tabell 2.42.

Tabell 2.42 Beräknad utlåning till investeringar i ny kärnkraft, 2026 års prisnivå

Miljoner kronor, fasta priser

	2026	2027	2028	2029–2037	Förväntat utlånat belopp t.o.m. 2037
Beräknad utlåning till ny kärnkraft	1 000	1 000	3 000	215 000	220 000

Källa: Egna beräkningar.

En ökning av utbetalningarnas årliga belopp beräknas sedan ske under åren efter 2028. I slutet av investeringsperioden beräknas låneutbetalningarna minska igen för att sedan upphöra när reaktorerna tas i drift. I beräkningarna antas reaktorerna tas i rutinmässig drift mellan 2035 och 2037. Den största variationen av låneutbetalningarnas storlek förväntas under åren efter 2028. De årliga ökningarna och minskningarna av utbetalningarnas storlek antas som mest uppgå till ca 10 miljarder kronor vissa enskilda år.

För att hantera oförutsedda händelser som innebär att investeringarna inte kan genomföras inom planerade tidsramar och utlåningen därför behöver ske över en längre tidsperiod bör det finnas en tidsmarginal i bemyndigandet om låneram. På grund av den långa tidshorisonten bör bemyndigandet anges i 2026 års prisnivå.

De årliga låneutbetalningarna speglar det kassamässiga flödet från staten till ett projektbolag. Eftersom projektbolaget inte bör betala någon ränta under investeringsfasen sker det inga kassamässiga flöden i motsatt riktning. I stället ackumuleras räntan och läggs till lånebeloppet, vilket medför att staten har en fordran på bolaget som motsvarar lånebeloppet plus den ränta som avtalats. Statens fordran blir alltså högre än summan av låneutbetalningarna. Ränteeffekterna är svåra att beräkna och är beroende av lånevillkoren som kommer att förhandlas fram mellan staten och projektbolagen. Regeringen bedömer därför att låneramen bör beräknas så att den anger en ram för den kassamässiga utlåningen som inte inkluderar statens fordran på förväntade upplupna räntekostnader. Regeringen avser att årligen i budgetpropositionen redovisa både utlånade belopp och den statliga fordran.

Regeringen föreslår en låneram för förväntade investeringskostnader i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045. Förslaget till låneram är inte en prognos av kostnaden för att bygga ny kärnkraft utan anger det högsta belopp för förväntad utlåning till investeringar i ny kärnkraft som regeringen kan besluta om under 2026 och 2027. Med lägre investeringskostnader per MW eller lägre andel lån i projekten räcker låneramen till fler eller större projekt.

Tabell 2.43 Ramar för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgifts- område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar		Beslutade utlåningsramar	Begärda utlåningsramar
		2024 ¹	Lånefordran 2024-12-31	2025 ¹	2026
21	Låneram för ny kärnkraft				220 000 000
Summa					220 000 000

¹ Ramar för 2024 och 2025 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Riskreserv för ny kärnkraft

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 besluta om en riskreserv för ytterligare lån i Riksgäldskontoret vid oväntade fördyringar till företag som fått lån enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045.

Skälen för regeringens förslag

Det statliga stödet ska utformas på ett sätt som ger incitament till ett effektivt resursutnyttjande vid uppförande, innehav och drift av nya kärnkraftsreaktorer enligt 2 § lagen om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. En risk- och vinstdelningsmekanism som minskar risken för de mest negativa utfallen, men där projektägaren fortsatt bär risken för övriga negativa utfall, bibehåller projektägarens incitament till kostnadseffektivitet. Därtill ska andelen eget kapital vara tillräckligt stor för att ge projektägarna incitament att begränsa risktagande i projektet. Det är samtidigt nödvändigt att kunna hantera tänkbara men mindre sannolika scenarier med stora och oväntade fördyringar. Statlig finansiering och riskdelning syftar bl.a. till att säkerställa att förutsättningar finns för att slutföra projektet även vid sådana scenarier. Det innebär också att det finns en förutsägbarhet som minskar de finansiella riskerna för de

som investerar i projekten. Därför behöver det finnas en möjlighet till ytterligare utlåning i form av en riskreserv.

Målsättningen är att riskreserven inte ska tas i anspråk men den bedöms vara en nödvändig del av stödet. Riskreserven bedöms behöva motsvara utlåning till oväntade fördyringar upp till 100 procent av den förväntade investeringskostnaden. Historiskt har flera kärnkraftsprojekt i andra länder haft större kostnadsöverskridanden och en bidragande orsak har varit alltför optimistiska ingångsvärden i projektkalkylen men även projektplanering samt regulatoriska förändringar och politiska beslut under projektets gång har påverkat. Sådana erfarenheter bör beaktas i framtida projekt, vilket både minskar sannolikheten att riskreserven behöver tas i anspråk och behovet av en större buffert.

Genom att dela upp låneramen på en ram för förväntade investeringskostnader för projekten och en ram i form av en riskreserv för oväntade fördyringar av dessa projekt begränsas möjligheterna att överteckna låneramen baserat på för optimistiska antaganden. Den låneram som utgör riskreserven bör omfatta samma tidsperiod som låneramen för förväntade investeringskostnader och anges i fasta priser.

Regeringen föreslår en riskreserv för ytterligare lån vid oväntade fördyringar till företag som har fått lån för investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045.

Hur utlåningen till ny kärnkraft bedöms påverka de offentliga finanserna redovisas i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 9.3.

Tabell 2.44 Ramar för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgifts- område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar		Beslutade utlåningsramar	Begärda utlåningsramar
		2024 ¹	Lånefordran 2024-12-31	2025 ¹	2026
21	Låneram för riskreserv för ny kärnkraft				220 000 000
Summa					220 000 000

¹ Ramar för 2024 och 2025 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

2.9.14 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer

Tabell 2.45 Anslagsutveckling 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer

Tusental kronor

2024	Utfall	Anslagssparande
2025	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2026	Förslag	1 000
2027	Beräknat	1 000
2028	Beräknat	1 000

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för dubbelriktade differenskontrakt enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.46 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 000	1 000	1 000
varav BP26	1 000	1 000	1 000
– Differenskontrakt för nya reaktorer	1 000	1 000	1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Enligt 2 § lagen om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft får stöd lämnas i form av dubbelriktade differenskontrakt. Avtal om differenskontrakt ingås samtidigt som låneavtal. Differenskontrakten säkerställer ett minimiersättningsskydd till företaget under den rutinmässiga driften av nya kärnkraftsreaktorer och sätter samtidigt en gräns som förhindrar överkompensation och återför övertvinster till staten. Den första reaktorn med statligt stöd antas tas i drift 2035. Utgifterna kommer att variera från år till år och vara beroende av skillnaden mellan det avtalade lösenpriset och årsgenomsnittet för elpriset i det elområde där reaktorn producerar el. Vissa år kan differenskontrakten medföra en utgift för staten och vissa år en inkomst, beroende på om elpriset överstiger eller understiger lösenpriset. Vilka utgifter eller inkomster som det dubbelriktade differenskontraktet ger upphov till beror på framtida elpriser, men även på hur kontrakten utformas. Det finns scenarier från bl.a. myndigheter som kan ligga till grund för antaganden om framtida elpriser.

Utformningen av differenskontraktet kommer att fastställas först i förhandlingar med projektbolag som ansöker om det statliga stödet. För att få till stånd investeringar i ny kärnkraft krävs statligt stöd och det är därför rimligt att anta att lösenpriset överstiger elpriset i genomsnitt över kontraktets löptid och medför en kostnad för staten. Utöver elprisernas utveckling påverkas de beräknade utgifterna också av hur stor installerad effekt kärnkraft som tagits i drift och omfattas av ett differenskontrakt. Kontraktens löptid antas till som längst 40 år per reaktor. Regeringen beräknar en årlig utgift fr.o.m. 2035 som varierar mellan ca 1 och 3 miljarder kronor, beroende på framför allt att reaktorer förväntas driftsättas succesivt i takt med att utbyggnaden fortskrider. Den faktiska ersättningen enskilda år kan ha större variation beroende på elpriserna under året. Vissa år kan differenskontrakten medföra en större utgift och vissa år en inkomst för staten.

För att staten ska kunna ingå avtal om dubbelriktade differenskontrakt under 2026 eller senast 2027 bör ett nytt anslag föras upp på statens budget för finansiering av den statliga ersättningen för differenskontrakt. Utgifter beräknas fr.o.m. 2035 och budgetering av dessa förutsätter ett anslag. För 2026–2034 bör ett formellt belopp budgeteras om 1 000 000 kronor. Det beräknade totala ekonomiska åtagandet för differenskontrakt redovisas nedan.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor respektive 1 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 för anslaget 1:14 *Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer* ingå ekonomiska åtaganden enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft i form av dubbelriktade differenskontrakt som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2035–2085.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 4 § lagen om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft får dubbelriktade differenskontrakt ingås för rutinmässig drift av nya kärnkraftsreaktorer. Enligt 5 § samma lag ska stöd förenas med villkor som regleras genom avtal mellan staten och det företag som får stöd. En förutsättning för att kunna ingå avtal är att stödet har godkänts av Europeiska kommissionen enligt EU:s statsstödsregler. Regeringen bedömer att avtal om differenskontrakt för de första investeringsprojekten kan ingås under 2026 eller senast 2027 beroende bl.a. på när en ansökan lämnas in och tiden för statsstödsprövning. Differenskontrakten utgör, på samma sätt som lån, ekonomiska åtaganden som kräver ett särskilt bemyndigande från riksdagen, i enlighet med 9 kap. 8 § regeringsformen.

Den statliga utlåningen upphör när reaktorerna tas i rutinmässig drift och differenskontrakten i stället börjar tillämpas. Differenskontrakten säkerställer ett minimiersättningsskydd till företaget under den rutinmässiga driften av den nya kärnkraftsreaktorn och sätter samtidigt en gräns som förhindrar överkompensation och återför övervinster till staten. Ett sådant minimiersättningsskydd innebär också ett skydd för staten som långivare genom att ge förutsättningar för att de statliga lånen kan återbetalas även i det fall elpriserna blir lägre än förväntat. På så vis bidrar statens potentiella utgifter för differenskontrakten till att lånen inte blir statliga utgifter, utan just lån som betalas tillbaka.

Statliga utgifter för differenskontrakt uppstår om det avtalade lösenpriset överstiger elpriset i årsgenomsnitt i det elområde där elen produceras. Vilka utgifter som uppstår över tid till följd av differenskontrakten beror alltså på hur elpriserna utvecklas i Sverige fr.o.m. 2035 och flera decennier framåt. Vidare styrs storleken på kostnader och intäkter som uppstår till följd av differenskontrakten av kontraktens utformning och sammantagen installerad elektrisk effekt i berörda reaktorer. Regeringen bedömer det som troligt att elpriserna kommer att öka till följd av omställningen till fossilfri energi eftersom efterfrågan på fossilfri el kommer att öka kraftigt.

I det fall det genomsnittliga elpriset är högre än lösenpriset ersätts staten av kärnkraftsproducenten. Statens intäkter till följd av differenskontrakt ska enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el användas för att finansiera utgifter för direkta prisstöd till elproduktion, investeras i åtgärder som sänker slutkundernas kostnader eller på annat sätt fördelas till slutkunder (artikel 19d). På så sätt utgör differenskontrakt ett visst skydd för elanvändarna mot höga elpriser. Om elpriserna skulle bli lägre än förväntat innebär det större statliga utgifter till följd av differenskontrakten men samtidigt kommer låga elpriser alltid gynna svenska elkonsumenter. Liksom de beräknade beloppen för utlåning, baseras beräkningen av utgifterna för differenskontrakt på antaganden om att stöd ges till investeringar motsvarande omkring hälften av stödprogrammets omfattning och att den första reaktorn tas i rutinmässig drift 2035. Kontraktens löptid antas till som längst 40 år per reaktor.

Regeringen beräknar en genomsnittlig årlig utgift fr.o.m. 2035 som varierar mellan 1 och 3 miljarder kronor beroende på framför allt att reaktorer förväntas driftsättas succesivt i takt med att utbyggnaden fortskrider. Den faktiska ersättningen enskilda år kan ha större variation beroende på elpriserna under året. Vissa år kan differenskontrakten medföra en större utgift och vissa år en inkomst för staten. Eftersom kontrakten avser potentiella utbetalningar under flera decennier behöver de årliga utgifterna summeras för att sättas i relation till ett bemyndigande om att ingå dessa åtaganden. De beräknade årliga utgifterna summerade under kontraktens löptid motsvarar ett ackumulerat belopp om totalt 110 miljarder kronor.

Utöver de beräknade utgifterna bör det finnas en marginal för det fall att utgifterna skulle bli högre så att avtalet kan hållas inom riksdagens bemyndigande. Det bedöms även nödvändigt att i avtalen ange lösenpriset i en fast prisnivå på grund av den långa tidshorisonten. Bemyndigandet bör därför anges i 2026 års prisnivå. Regeringen föreslår ett bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden i form av dubbelriktade differenskontrakt för investeringar i ny kärnkraft på högst 400 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2035–2085.

Regeringen anser att statens utgifter för differenskontrakt som utgångspunkt ska fördelas utifrån de nyttor som uppstår. Regeringen avser att återkomma med förslag om finansiering innan utgifterna uppkommer, vilket de gör i samband med att reaktorerna tas i rutinmässig drift.

2.10 Affärsverket svenska kraftnät

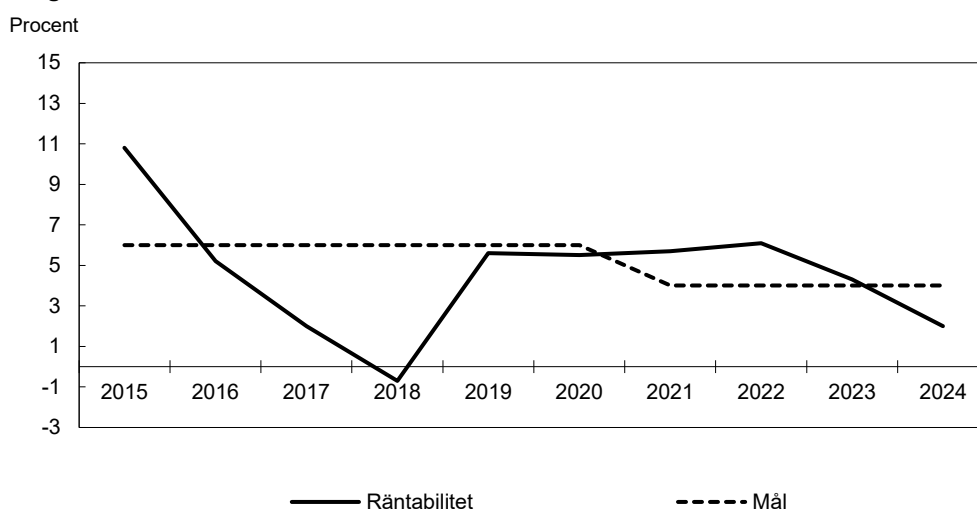
2.10.1 Ekonomiskt resultat

Svenska kraftnät är ett affärsverk där koncernen består av affärsverket, ett dotterföretag och sju intressentföretag i Sverige, Norge, Danmark och Finland. Svenska kraftnät ska utifrån ett samhällsbyggnadsperspektiv skapa förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv, internationellt konkurrenskraftig, hållbar och trygg elförsörjning i Sverige. Verksamheten finansieras huvudsakligen av avgiftsintäkter från transmissionsnät kunder och balansansvariga parter samt av s.k. flaskhalsinkomster som uppkommer till följd av de prisskillnader som uppstår mellan elområden när överföringskapaciteten inte räcker till för att överföra all el som efterfrågas. Svenska kraftnäts investeringar och reinvesteringar finansieras normalt genom lån från Riksgäldskontoret, men eftersom flaskhalsinkomster kan användas för att finansiera investeringar varierar lånebehovet beroende på inflödet av flaskhalsinkomster.

Svenska kraftnäts rörelseintäkter minskade under 2024 och uppgick till 20 574 miljoner kronor, vilket är en minskning med 29 165 miljoner kronor jämfört med 2023. De lägre intäkterna beror främst på att Svenska kraftnät använde flaskhalsinkomster för bidrag avseende elstöd 2023. Svenska kraftnäts resultat på koncernnivå uppgick till 240 miljoner kronor för 2024, vilket är 258 miljoner kronor lägre än 2023. Resultatet gav en räntabilitet på justerat eget kapital på 2,0 procent, se diagram 2.10. Resultatet är lägre än 2023 (4,3 procent), vilket bl.a. beror på att resultatet belastas med en nedskrivning på 241 miljoner kronor till följd av regeringens beslut att avslå Svenska kraftnäts ansökan om att få bygga Hansa Powerbridge (KN2023/01290).

Räntabiliteten på justerat eget kapital uppgick i medeltal till 4,7 procent 2015–2024. Räntabiliteten ligger därmed över regeringens långsiktiga mål om 4 procents räntabilitet på eget kapital, efter schablonmässigt avdrag för skatt, exklusive resultatandelar från avyttringar i intresseföretag, under en konjunkturcykel. Vid beräkning av tariffnivån beaktas tidigare års resultat för att nå räntabilitetsmålet.

Diagram 2.10 Svenska kraftnäts räntabilitet 2015–2024

Källa: Svenska kraftnäts årsredovisningar för 2015–2024.

Under 2024 uppgick skuldsättningsgraden till -573,7 procent, vilket kan jämföras med -476,3 procent föregående år. Den låga skuldsättningsgraden beror på att inflödet av flaskhalsinkomster har varit högt och därför kunnat användas för att finansiera investeringar i stället för lån. Under 2024 uppgick flaskhalsinkomsterna till 20 126 miljoner kronor, vilket är högre jämfört med året innan (19 325 miljoner kronor).

Huvuddelen av flaskhalsinkomsterna genererades av prisskillnader på överföring mellan elområden inom Sverige, varav överföringen mellan elområdena SE2 och SE3 (37 procent) och mellan elområdena SE3 och SE4 (28 procent) stod för majoriteten av inkomsterna. Under året nyttjades sammanlagt 3 437 miljoner kronor av flaskhalsinkomsterna för nätinvesteringar, tariffreduktioner och åtgärder som ökar eller upprätthåller överföringskapaciteten mellan elområden. Vid utgången av 2024 fanns ett överskott placerat hos Riksgäldskontoret på 49 866 miljoner kronor. Detta är en ökning jämfört med föregående år då överskottet uppgick till 41 711 miljoner kronor.

Utfall och prognos för Svenska kraftnäts avgiftsintäkter redovisas i tabell 2.47.

Tabell 2.47 Utfall och prognos för Svenska kraftnäts avgiftsintäkter

Miljoner kronor

Intäktspost	Utfall 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Transmissionsnät	3 804	3 375	3 370	3 735	4 020
Systemansvar	5 502	6 580	4 400	4 150	4 150
Telekom (externa inkomster)	49	45	40	40	40

Källa: Svenska kraftnät, Verksamhetsplan med investerings- och finansieringsplan 2026–2028.

Svenska kraftnät ska för varje verksamhetsår inleverera en utdelning inkluderande skattemotsvarighet inom spannet 40–70 procent av verksamhetsårets resultat till staten där mittenvärdet i intervallet ska vara utgångspunkten. Det beräknade resultatet samt utdelningen från Svenska kraftnät under budgetåren 2025–2028 redovisas i tabell 2.48 och utgår ifrån antagandet om en utdelning om 55 procent av avkastningskravet.

Tabell 2.48 Beräknade inleveranser från Svenska kraftnät

Miljoner kronor

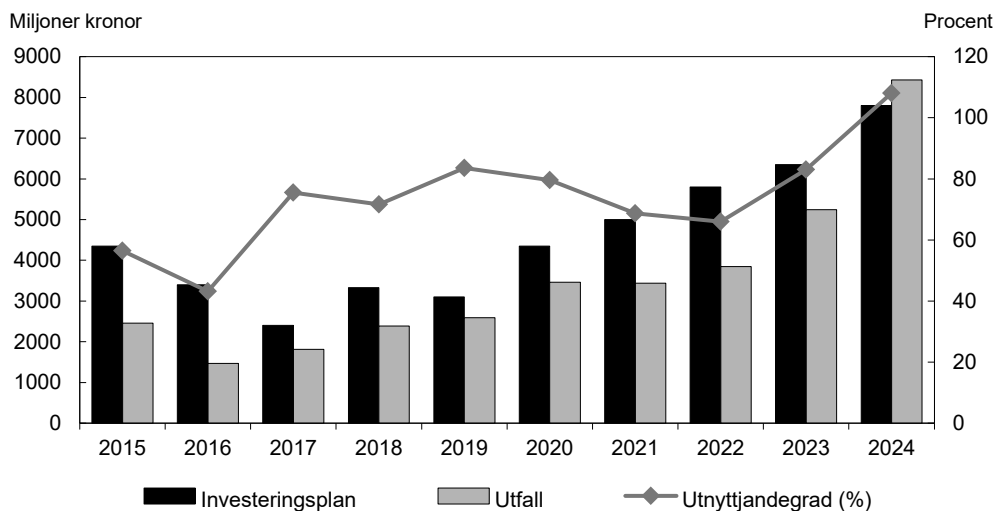
	Utfall 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Årets resultat	240	480	620	640	530
Utdelning	274	132	264	341	352
Räntabilitet på justerat eget kapital	2%	4%	5%	5%	4%

Källa: Svenska kraftnät, Verksamhetsplan med investerings- och finansieringsplan 2026–2028, och regeringens beslut om fastställande av Affärsverket svenska kraftnäts bokslut och utdelning för 2024 (KN2025/01268).

2.10.2 Uppföljning av investeringsplanen

Inför 2024 godkände riksdagen en investeringsplan om 7 800 miljoner kronor som en riktlinje för Svenska kraftnäts investeringar. Under 2024 uppgick investeringarna till 8 432 miljoner kronor jämfört med 5 239 miljoner kronor 2023, se diagram 2.11.

Diagram 2.11 Svenska kraftnäts investeringar 2015–2024

Källa: Svenska kraftnäts årsredovisningar för 2015–2024.

Skillnaden mellan utfall och plan beror bl.a. på att marknadsintegrationsprojektet Aurora Line har genomförts i snabbare takt än beräknat på grund av förkortade ledtider, vilket medförde att utfallet blev ca 1 240 miljoner högre jämfört med planerat. Utfallet för systemförstärkningar blev drygt 370 miljoner kronor högre än planerat. Det beror bl.a. på att projekten i Stockholmsregionen har haft kostnadsökningar för svårigheter med framkomlighet. Utfallet för anslutningsprojektet Porjusberget-Naalojärvi blev ca 140 miljoner kronor lägre än planerat på grund av förseningar i ekonomiska överenskommelser med anslutande part. Därutöver har flera andra anslutningsprojekt haft ett lägre utfall än planerat på sammanlagt ca 290 miljoner kronor.

Det sammanlagda utfallet för investeringar i transmissionsnätet ökade med 60 procent 2024 jämfört med 2023. Investeringarna för att öka marknadsintegration och motverka flaskhalsar i elsystemet uppgick till 2 207 miljoner kronor, vilket är en ökning i jämförelse med 2023 då motsvarande belopp var 635 miljoner kronor. Totalt uppgick systemförstärkningarna till 1 880 miljoner kronor. Under 2023 var motsvarande belopp 2 142 miljoner kronor. Transmissionsnätet har på flera håll snart uppnått sin tekniska livslängd. Under 2024 uppgick reinvesteringarna till 3 286 miljoner kronor, vilket är högre än 2023. Under 2024 har 60 mil kraftledning projekterats och 13 mil kraftledning byggts.

2.10.3 Förslag om Svenska kraftnäts verksamhet

Investeringsplan för 2026–2028

Regeringens förslag

Investeringsplanen för elförsörjningen för 2026–2028 godkänns som riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (tabell 2.49).

Skälen för regeringens förslag

Svenska kraftnät har redovisat sitt förslag till investerings- och finansieringsplan för treårsperioden 2026–2028 som omfattar åtgärder i transmissionsnätet och utrustning för elektronisk kommunikation (KN2025/00589). De planerade investeringarna under perioden beräknas uppgå till 56 000 miljoner kronor, varav 14 600 miljoner kronor avser 2026. Investeringsvolymerna ökar kraftigt under perioden och bedöms uppgå till över 20 000 miljoner kronor 2027 och 2028. Ökningen är en följd av Svenska kraftnäts långsiktiga plan för att anpassa systemet till en framtida ökad elanvändning. I volymökningen finns också en stor del reinvesteringar på grund av ett åldrande transmissionsnät.

Nedanstående investeringar, vars beräknade totalbelopp överstiger 400 miljoner kronor, har tillkommit sedan föregående investeringsplan redovisades:

- Uddebo, anslutning av ny 400/130 kV-transformator (anslutning)
- Pålkem, ny 400 kV-station för anslutning av vindkraft (anslutning)
- Bandsjö, ny 400 kV-station (anslutning)
- Nuclearate west, ny kärnkraft i Ringhals (anslutning)
- Gällivare Öst, ny 400 kV-station (anslutning)
- Stadsforsen, förnyelse av 220 kV-station (systemförstärkning)
- Hedenlunde-Glan, ledningsförnyelse (systemförstärkning)
- Isovaara, förnyelse och utökning av seriekompensering på 400 kV-ledningen Letsi-Petäjäskoski (systemförstärkning)
- Lindbacka, 400 kV stationsförnyelse (reinvestering)
- Drifttelenätet (DTN) stationsimplementering (reinvestering)
- Byggnation av minidatcenter på flera stationer (reinvestering).

Regeringen föreslår att investeringsplanen för Svenska kraftnät i tabell 2.49 godkänns som en riktlinje för affärsverkets investeringar.

Tabell 2.49 Investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät

Miljoner kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Summa 2026– 2028
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	5 146	5 557	8 699	12 221	12 272	33 192
Anslutning	179	529	1 245	1 145	1 562	3 953
Marknadsintegration	2 207	1 281	1 223	834	579	2 635
Systemförstärkning	1 880	2 809	4 922	8 983	8 838	22 743
Övriga investeringar	880	938	1 309	1 259	1 293	3 861
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>5 146</i>	<i>5 557</i>	<i>8 699</i>	<i>12 221</i>	<i>12 272</i>	<i>33 192</i>
– maskiner och inventarier	3 573	3 993	6 393	9 748	10 440	26 582
– fastigheter och markanläggningar	667	625	996	1 215	539	2 750
– beredskapstillgångar	26					
– övriga investeringar	880	938	1 309	1 259	1 293	3 861
Finansiering av anskaffning och utveckling	5 146	5 557	8 699	12 221	12 272	33 192
Bidrag/medfinansiering	1 205	1 513	3 334	2 880	3 061	9 276
Övrig finansiering	3 941	4 044	5 365	9 341	9 211	23 916
Vidmakthållande av befintliga investeringar	3 286	4 443	5 901	7 979	8 928	22 808
Reinvesteringar	3 250	4 412	5 885	7 956	8 905	22 746
Reinvesteringar, dotterbolag	36	31	16	23	23	62
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>3 286</i>	<i>4 443</i>	<i>5 901</i>	<i>7 979</i>	<i>8 928</i>	<i>22 808</i>
– maskiner och inventarier	3 117	4 294	5 526	7 703	8 754	21 983
– fastigheter och markanläggningar	169	149	375	275	174	825
Finansiering vidmakthållande	3 286	4 443	5 901	7 979	8 928	22 808
Egna medel	1 531	1 605	1 895	2 155	2 000	6 050
Bidrag/medfinansiering	4	44	31	34	49	115
Övrig finansiering	1 751	2 794	3 975	5 789	6 879	16 643
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	8 433	10 000	14 600	20 200	21 200	56 000
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	8 433	10 000	14 600	20 200	21 200	56 000

Finansiella befogenheter

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2026 låta Affärsverket svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret.

Regeringen bemyndigas att för 2026 besluta om delägarlån eller borgen om högst 500 000 000 kronor till förmån för bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier.

Regeringen bemyndigas att för 2026 bevilja lån till företag som bedriver nätverksamhet enligt ellagen som uppgår till högst 700 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att för 2026 besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Affärsverket svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 20 000 000 kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att låta Svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret i enlighet med gällande ordning.

Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att lämna delägarlån eller borgen till bolag där Svenska kraftnät förvaltar statens aktier intill ett belopp om 500 000 000 kronor.

Tabell 2.50 Ramar för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgifts- område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar 2024 ¹	Lånefordran 2024-12-31	Beslutade utlåningsramar 2025 ¹	Begärda utlåningsramar 2026
21	Delägarlån till bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier	550 000	277 803	500 000	500 000
Summa		550 000	277 803	500 000	500 000

¹ Ramar för 2024 och 2025 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Bemyndigandet till regeringen att låta Svenska kraftnät ge lån till företag som bedriver nätverksamhet enligt ellagen (1997:857) syftar till att finansiera åtgärder, utom drift och underhåll, för att öka elnätens kapacitet för att underlätta anslutningar av anläggningar för produktion av förnybar el, om det finns särskilda skäl att anta att en sådan anslutning annars inte kommer äga rum. Regeringen kommer att kräva full ersättning för statens risk i samband med borgensteckning eller långivning.

Tabell 2.51 Ramar för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgifts- område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar 2024 ¹	Lånefordran 2024-12-31	Beslutade utlåningsramar 2025 ¹	Begärda utlåningsramar 2026
21	Lån till företag som bedriver elnätverksamhet enligt ellagen		111 318	700 000	700 000
Summa			111 318	700 000	700 000

¹ Ramar för 2024 och 2025 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

För 2026 föreslås att regeringen ska kunna besluta om förvärv av aktier eller bilda bolag intill ett belopp om 20 000 000 kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 000 000 kronor. Förvärv av aktier eller bildande av bolag ska ske inom ramen för Svenska kraftnäts verksamhetsområde.

Svenska kraftnät har tidigare finansierat sina investeringar med lån i Riksgäldskontoret. Under 2020 ökade dock inflödet av flaskhalsinkomster så kraftigt att Svenska kraftnät kunde amortera alla lån i Riksgäldskontoret. Till följd av det fortsatt höga inflödet av flaskhalsinkomster bedömer regeringen att det inte finns behov av att låta Svenska kraftnät ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret. Regeringen föreslår därför inget bemyndigande om låneram för detta ändamål.